

TESVİYE

YIL: 4 SAYI: 19
KASIM 1995

HERŞEYE RAĞMEN
MUHAKKAK BİR NUR'A DOĞRU
YÜRÜMEKTEYİZ.

ATATÜRK

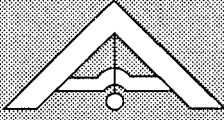

YÜCE ATATÜRK

72. Yıl önce kurduğun lâik Türk Cumhuriyetinin Vatandaşları olmaktan duyduğumuz onurun büyüklüğünü vurgulamak; gönülden bağlandığımız ilkelerini daima koruyacağımıza dair andımızı yenilemek; Türk Masonlarının sana olan sonsuz sevgisini, saygısını ve şükran duygularını sunmak için en büyük bayramımız nedeniyle bir kez daha huzurundayız.

CAN ARPAÇ
Hür ve Kabul Edilmiş
Masonlar Büyük Locası
Büyük Üstat

"Anıtkabir İmza Defteri"

TESVİYE

HÜR VE KABUL EDİLMİŞ MASONLAR BÜYÜK LOCASININ AYLIK DERGİSİDİR

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası adına
İmtiyaz sahibi : **Suha AKSOY**

Yazı İşlerini fiilen idare eden : **Celil LAYIKTEZ**

NURUZİYA SOKAĞI 21, BEYOĞLU - İSTANBUL TEL.: 249 24 51
DERGİDE ÇIKAN YAZILARIN SORUMLULUĞU YAZARLARINA AİTTİR.
ÜYELERE MAHSUSTUR. PARA İLE SATILMAZ

CİLT : 4

SAYI : 19

KASIM 1995

İÇİNDEKİLER

2. Tesviye'den
3. Cumhuriyetimizin 72. ci Yıldönümünü Kutladık. Tesviye
6. Atatürk, Kültür, Sanat ve Musiki..... Ecdar AKIŞIK
11. Atatürk Ömer KÖKSAL
12. Masonluğun Evveli De Ahiri De Bilgidir! Tamer AYAN
17. Bir Masonun Seçim Ahlâkı Dr. Sahir Talât AKEV
20. Eski Mason Dergilerinden Suha UMUR
22. Hayvanlarla İlgili İtikatlar (I) Celil LAYIKTEZ
26. Merak Ettikleriniz Tesviye
28. Hediye Bulmaca Tesviye
30. Masonların Dünyasında bir Gezinti Tesviye
38. Bulmaca Tesviye
39. Synopsis Tesviye

KAPAK RESMİ

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

TESVİYE'DEN

Sevgili Kardeşlerim,

19 cu sayımız Atatürk ve Cumhuriyet Bayramı özelliğini taşıyor. Kapak resmimiz Atayol Muh. L'nın tahsis töreninde Üs. Muh. Metin Ertem K.in Bü. Üs. En Muh. Can Arpaç K.e hediye ettiği Atatürk portresi olup Ankara Vâ. Evi konferans salonu duvarında görmeğe alıştığımız alt yazı, ümitsizliğe düştüğümüz anlarda bizlere güç vermektedir.

29 Ekim günü hep birlikte Anıt Kabir'de buluşarak saygı duruşunda bulduk. Büyük Üstadımızın İmza defterine yazdıklarını ön kapak içinde anıt Kabir fotoğrafının altında yayımladık. Aynı gün başarıyla organize edilen "Atatürk Toplum ve San'at" başlıklı panelle ilgili özet bilgilerle Devlet Tiyatrosu Sanatçısı Ecdar Akışık K.imizin Atatürk'ün tüm san'atlara bakış açısını yansıtan, ve neden san'atta başarının devrimlerde başarı ölçüsü olabileceğini anlatan ilginç konuşmasının metnini S. 3 den itibaren okuyabilirsiniz. Metnin içinde çok az bilinen bir gülen Atatürk fotoğrafını yayımladık.

10 Kasım günü Anayasa Mahkemesi Başkanı Sayın Yekta Güngör Özden, o günlerde bildiğimiz ve takdir ettiğimiz fevkalade ağır mesaisine rağmen, Ankara Vâ. Evinde K.lerimizin yoğun ilgisiyle karşılanan "Atatürk Türkiyesinin Dünyü ve Bugünü" başlıklı bir konferans verdi. (Fotoğraf s. 32).

S. 17 de Pek Muh. Sahir T. Akev K.imiz "Bir Masonun Seçim Ahlâkı" başlıklı yazısı güncel bir sorunumuza işaret etmektedir.

Masonlar bâtil inanışlara karşı savaşırlar; bu savaşımızda başarılı olabilmemiz için bâtili tanımamız lâzım. Önceki sayılarımızda inşaatla ilgili inanışları gözden geçirmiştik, şimdi sıra hayvanlarla ilgili inanışlarda.... (s. 22)

İlk defa uyguladığımız hediyeli bulmacamızı (s. 28) Muh. Sedat Uygur K.imiz hazırladı. Devamını diliyoruz ve bu vesileyle her sayımızın son sayfalarında gördüğümüz bulmacaları hazırlayan Muh. Sinan Gürmen K.imize de tekrar teşekkür ediyoruz.

S. 31'de muhtelif burs programlarına katılan Muh. Localarımızın listesini bulacaksınız. Atatürkçü bir gençlik yetiştirme görevimizin kapsamında geliştirdiğimiz bu programımıza İstanbul, Ankara ve İzmir'den toplam 2800 kadar genç müracaat etmiş olup yazılı müracaatların tasnifinden sonra mülâkatlar 10 Aralık tarihine kadar tamamlanmış olacaktır. Büyük Locamızın sınırlı malî imkânlarına destek olmak üzere İstanbul Locaları seferber olmuştur. Ankara ve İzmir Localarımızdan da bu konuda somut ilgi ve destek bekliyoruz.

Kardeşçe sevgi saygılarımla,

Celil LAYIKTEZ

CUMHURİYETİMİZİN 72.ci YILDÖNÜMÜNÜ KUTLADIK

ANKARA:

Program:

28 Ekim 1995:

- Saat 10.00 - 18.30 : Büyük Kurul Toplantısı.
- Saat 12.00: Eşlere Vâ. Evinde yemek.
- Saat 16.00: Eşler için tiyatro organizasyonu.
- Saat 19.00: 126 Numaralı. **Eskişehir** Muh. Locasının açılışı.
- Saat 20.30: Eşlerle toplu yemek.

29 Ekim 1995:

- Saat 13.30: Anıtkabir Bayrak Direğinin altında toplanma
- Saat 14.00: Anıtkabir'de saygı duruşu
- Saat 14.10: Bü. Üstadın mesajını Anıtkabir Şeref Defterine yazması
- Saat 14.30: Anıtkabir Müzesini ziyaret.
- Saat 16.00 - 18.00 Panel: ATATÜRK TOPLUM VE SANAT
- Saat 20.00: Cumhuriyet Balosu (Vâ. Evinde).

PANEL: ATATÜRK TOPLUM VE SANAT

Koordinatör: Prof. Dr. Ünsal YAVUZ, A. Ü. Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Md. Yar.

Panelistler: Prof. Dr. Zafer İLBARS, Sosyal Antropoloji Ana Bilim Dalı Bşk. Prof. Dr. Aytül KASAPOĞLU, Uygulamalı Sosyoloji Ana Bilim Dalı Bşk. Ecder AKIŞIK, Devlet Tiyatrosu Sanatçısı.

Ünsal YAVUZ K.: Atatürk'ün yapısında Akıl ve Hikmet, Kuvvet, Güzellik, Bireye saygı, İnsan varlığına sevgi, hoşgörü vardır. O'nun için uygarlık ve kültür aynı potada değerlendirilmelidir. Model Batıdadır, ancak uygarlık hiçbir toplumun tekelinde olmadığı gibi, uygarlığa doğru yürümek Batı Taklitçiliği değildir.

Atatürk sürekli kendisini geliştirmiş, tarihten ders almıştır. Çok zengin bir kütüphanesi vardı.

Atatürk iyi bir zamanlayıcıydı, hoşgörülüydü ve onun için akılcılık ön plandaydı. Bir gün bir gazeteci kendisine "Siz diktatörmüsünüz?" diye sorar. Atatürk'ün yanıtı: "Diktatör olsaydım bu soruyu sorabilir miydiniz?"

Aytül KASAPOĞLU H.: Atatürk'ün devrimleri Yeni bir Toplum Yaratma Projesidir. Lidersiz devrim olmaz, lider ve devrim birbirini tamamlar. Yeni Toplumun mimarı Atatürk karizmatik bir liderdir. Atatürk'ün karizmasının tanımı:

- *Olağanüstü bir konsantrasyon kabiliyetine sahipti.*
- *Korkusuzdu*
- *İyi bir komutandı*
- *İleri görüşlüydü. (2. Dünya harbi, Musolini, Edward VII, v.s. ile ilgili kehanete varan öngörülleri)*
- *İnsanları iyi tanırdı. (Lozan'a Rauf Bey yerine İsmet Paşa'yı yollar)*
- *İlkelerinde sert, ancak gereğinde hoşgörülü, bağışlayıcıydı.*
- *Politikada esnekti.*
- *Çevresindeki küçük gruba daima egemendi.*
- *Son derece dürüsttü.*
- *Kendisini sürekli geliştirmişti. (Şiir, edebiyat, hitabet, yabancı dil, gerilla savaşları, dans, müzik bilgisi, v.s.)*
- *İyi bir dinleyiciydi.*

Atatürk toplumsal gelişmeyi izleyen değil yaratan kişidir. İstedığı tam egemenlik ve bağımsızlıktır. Bunun için kritik düşünce şarttır. Batıdan bağımsızlaşmak için batılılaşmak gerekir.

Zafer İLBARS H : Atatürk Ulusal Kültürümüzü gayet iyi bilir ve uygun sloganları kullanır (Ne mutlu Türküm diyene; Bir Türk Dünyaya bedeldir...) Toplumlarda değişme olgusunun teorisini Malinowski'nin (*) eserlerinden tetkik etmiştir. O'nun için toplum bir sosyal sistemdir, bilim ve sanat kültürde bütünleşir, kültür bir bütündür, okumaktır, görmektir, ancak okuduğunu ve gördüğünü anlamaktır. Atatürk yenilikçidir, Türklerin uygar bir millet olduklarının bilincindedir, hedef, millî kültürü geliştirerek çağdaş uygarlığa erişmektir. Çağdaş uygarlık tektir. Tarih, ulusu benliğinin sahip olduğu kültür birikimi ile yoğurur. Atatürk İnkılâpçıdır, kültür mistik öğelerden kurtulmadıkça uygarlığa varamaz. Yeni toplumu yaratırken esas hedefi laik düzendir. Laiklik demokrasinin temel güvencesidir. Gelenekçi bir toplumdan bir çağdaş toplum yaratmıştır. Devlet ve fikrî hayat laiklik temellerine oturtulmuştur: Hilâfetin kaldırılması, Tevhid-i tedrisat kanunu, Kadın - Erkek eşitliği, reşit olan kişinin istediği dini seçebilme hakkı, değişik dinden insanların evlenme hakkı, yönetenle yönetilen arasındaki

(*) *Malinowski, Bronislaw: (1884-1942) Polonya asıllı, 20. yüzyılın en önemli antropologlarından biri ve sosyal antropolojinin kurucusu. Toplumsal yaşamın pratik sorunlarını çözümlenmede işlevsel antropolojiden yararlanılabileceğine inandığı için, toplumsal ve değişim konusundaki çalışmaları ile bilinir. (Ana Britannica)*

farkın kaldırılması, okuma seferberliği, kültürün geniş tabana yayılması, halk evleri. Atatürk kültür birliği için Türk Tarih Kurumu ile üniversiteleri görevlendirdi.

Ecdar AKIŞIK K. Atatürk san'at hareketlerini, gelişmeleri sürekli izlerdi. Halkın büyük çoğunluğunun Müslüman olduğu bir ülkede resim ve heykeli geliştirmek kolay değildi.

Güzel sanatlarda başarı, devrimlerde başarı demektir. Atatürk alaturka müziğini sever ve dinler, ancak çok sesli Batı müziğinin gerekli olduğunun bilincinde Milli Eğitimde onu empoze eder. Sevdiği değil, inandığıdır önemli olan, akıl duyguya egemendir. Atatürk Operayı, Konservatuarı kurar, istidatlı gençleri yurt dışına yollar, yurt dışından tanınmış bestekâr ve orkestra şeflerini ülkemize davet eder. (*Dergimizin 6. sayfasında Ecdar Akışık K.in konuşmasının tam metnini sunuyoruz.*)

Ünsal YAVUZ K.: (*kapanış konuşması*) Değişimi hazmedemeyenler bizlere Batı taklitçisi diyorlar. Dilimize sahip çıkmalıyız. Laiklik demokrasi, demokratik hak ve özgürlükler demektir. Ali Suavi, Ziya Gökalp Türkçeyi Arapça ve Farsçadan arındırma çabasını gösteren ilk Türk aydınlarıdır. Yobazlar bizlere "10 yıl sonra nereye kaçacaksınız?" diye soruyorlar. Yanıtımız, "Ya siz nereye gideceksiniz? geri kalmış ülkeler sizi bekliyor" şeklinde olmalıdır.

Atatürk 14 yıl gibi kısa bir sürede, 1923 - 1937 (Anayasaya laiklik mefhumunun katıldığı tarih) arasında toplumumuzu değiştirebilmiştir. Maksat toplumu çağın ötesine getirmektir, oysa yobazların çabası geriye dönektir. Hala bir teokratik düzenden yanalar; molla rejimini kurmak istiyorlar. Cezayirli Olimpik atlet Hasiba yarışmalarda başarılı olunca, şort ve fanila giyerek koştuğu için kınandı ve ülkesine dönemedi. Çarşafı pupa yelken koşan kızları düşünebiliyor musunuz?

Milletvekili yemininden "laik" kelimesini çıkarmak istediler.

Lâik Cumhuriyetimize tehditler var, ama tehlike yok. Ancak, bu tehditleri önemsemesek tehlikeye dönüşebilirler.

Rafsançani, İslâm dininde heykele hürmet etmek olmaz bahanesiyle ve her türlü protokolu çiğneyerek, yönetenlerimizin de itirazı ile karşılaşmadan, Anıt Kabir'i ziyaret etmeyi red etmiştir. Oysa, Filipinlerde, aynı kişi Meçhul Asker Anıtında saygı duruşunda bulunmuştur.

Atatürk, Kültür, Sanat ve Musiki

Ecded AKIŞIK

Türk ulusunun en büyük önderi, Atatürk, yepyeni bir Türk Devleti'nin mimarlığını yaparken kültür değişiminin yeni ilkeler, yeni bir yöntemle bambaşka bir doğrultuda gelişiminin temellerini atmıştır. Atatürk'ün kültür değişiminde hedefi, çağdaş uygarlık düzeyine yetişme, erişme istemi, Tanzimat'ın "terakki" kavramından alabildiğine değişiktir. Atatürk, yepyeni bir toplum kurmak istemiştir. Burada kültür değişikliği yerleşik düzen değerlerini sürdürmek yerine, yepyeni bir düzen getirmek, yerleştirmek, bunu kökleştirmek demektir. Atatürk kültür değişiminin ilkelerini yalnız uygulamakla kalmamış, bunu söylevleri, demeçleriyle de pekiştirmiştir.

Atatürk'ün güzel sanatlarda özellikle tiyatrodaki ilkelerini, bunlardan beklediği işlevleri anlamada yararlı olacağı düşüncesiyle şu sözlerini de dikkatle okumak gerekir:

"Bir yurdun en değerli varlığı yurttaşlar arasında ulusal birlik, iyi geçinme ve çalışkanlık duygusu ve kabiliyetlerinin olgunluğudur. Ulus varlığını, yurt erginliğini korumak için bütün yurttaşların canını ve her şeyini derhal ortaya koymağa karar vermiş olmak, bir ulusun en yenilmez silâhı ve koruma vasıtasıdır. Bu sebeple, Türk ulusunun idaresinde ve korunmasında ulusal birlik, ulusal duygusu, ulusal kültür en yüksekte göz diktiğimiz idealdir.

"...milletimizin siyasi, içtimai hayatında da, milletimizin fikri terbiyesinde de rehberimiz ilim ve fen olacaktır. Mektep sayesinde, mektebin vereceği ilim ve fen sayesinde ki Türk milleti, Türk sanatı, iktisadiyatı, Türk şiir ve edebiyatı, bütün bedaiiiyle () inkişaf eder."*

Atatürk'ün kültür bakımından yöntemini ve ilkelerini onun sözleriyle değerlendirdikten sonra, şimdi de onun sanat ve musiki konusundaki görüşlerine değinelim.

"Bir milleti yaşatmak için birtakım temeller lâzımdır ve bilirsiniz ki, bu temellerin en mühimlerinden biri sanattır. Bir millet sanattan ve sanatkârdan mahrumsa tam bir hayata malik olamaz. Böyle bir millet bir ayağı topal, bir kolu çolak, sakat ve alil bir kimse gibidir. Hattâ kastettiğim mânâyı bu söz de ifadeye kâfi değildir. Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş olur. Yalnız şunu söyleyeyim ki, milletlere ferden sanatkâr yetiştirmek kâfi değildir. İnsanlar ferdi olarak çalışırlarsa muvaffak olamazlar.

...Bir millet sanata ehemmiyet vermedikçe büyük bir felâkete mahkûmdur. Birçok unsurlar o felâketin derecesini farketmez. Farkettiği gün de ne kadar müthiş bir faaliyetle çalışmak lâzım geldiğini tahmin eyleyemez."

(*) Güzel, mükemmel, yeni şeyler

Atatürk güzel sanatları, ulusal bir hedef olarak görmüştür.

"Şunu da ehemmiyetle tebarüz ettirmeliyim ki, yüksek bir insan cemiyeti olan Türk milletinin tarihi bir vasfı da güzel sanatları sevmek ve onda yükselmektir. Bunun içindir ki, milletimizin yüksek karakterini, yorulmaz çalışkanlığını fitri zekâsını, ilme bağlılığını, güzel sanatlara sevgisini, milli birlik duygusunu mütemediyen ve her türlü vasıta ve tedbirlerle besleyerek inkişaf ettirmek milli ülkümüzdür."

Ancak bu ulusal ülküye varmak için de en son ilerlemeleri, gelişmeleri izlemek zorunda olduğumuzu da şöyle belirtiyor.

"Cihanın fen ve sanatta en son terakkiyatını göz önünde bulunduracağız."

Atatürk, güzel sanatlarda başarıya ulaşmayı yaptığı bütün devrimlerin başarısıyla eş değerde tutmuş ve demiştir ki:

"Güzel sanatlarda muvaffakiyet, bütün inkılâpların muvaffak olduğunun kat'ı delilidir. Bunda muvaffak olamayan milletlere ne yazıktır. Onlar, bütün muvaffakiyetlerine rağmen medeniyet alanında yüksek insanlık sıfatıyla tanınmaktan daima mahrum kalacaklardır."

Bir İslam ülkesi olan Türkiye'de heykel sanatının gelişmesi engelini kaldırmak, Türk heykelinin gelişim yolunu açmak için uzun bir konuşma yapmıştır. Nitekim heykel sanatı yurt yüzeyinde hızla gelişirken, konusunun Atatürk oluşu da anlamlıdır. Atatürk aşağıdaki konuşmasını 1923'te Cumhuriyet'in kuruluş yılında yapmıştır.

Bir millet behemehal heykel yapacak ve heykeltraş yetiştirecektir. Bir millet ki resim yapmaz, bir millet ki heykel yapmaz, bir millet ki fennin icap ettirdiği şeyleri yapmaz; itiraf etmeli ki o milletin tarik-i terakkide yeri yoktur.

"Sanatkâr, cemiyette uzun ceht ve gayretlerden sonra alında ışığı ilk hisseden insandır."

Atatürk'ün kültür ve sanat üzerine düşüncelerini kendi sözlerinden öğrendikten sonra en çok önem verdiği musiki konusuna gelelim. Atatürk'ün musiki-

ye verdiği önemin ayrı bir gerekçesi vardır, Ulusal sanata götürecekt formülü musiki de göstermiş olmakla birlikte bunu tüm sanatlar için tutulması gereken bir yol olarak ortaya koymuştur. 1934 yılında Millet Meclisi'ndeki açış konuşmasında Atatürk şunları söyler:

"Güzel sanatların hepsinde, ulus gençliğinin ne türlü ilerletilmesini istediğinizi biliririm. Bu yapılmaktadır. Ancak bunda en çabuk en önde götürülmesi gerekli olan Türk musikisidir. Bir ulusun yeni değişikliğinde ölçü, musikide değişikliği alabilmesi, kavrayabilmesidir. Bugün dinletmeğe yeltenilen musiki yüz ağartıcı olmaktan uzaktır. Bunu açıkça bilmeliyiz. Ulusal, ince duyguları, düşünceleri anlatan yüksek deyişleri, söyleyişleri toplamak, onları bir an önce, genel son musiki kurallarına göre işlemek gerektir. Ancak bu şekilde Türk ulusal musikisi yükselebilir, evrensel musikide yerini alabilir. Kültür İşleri Bakanlığı'nın buna değerince önem vermesini, kamunun da bunda ona yardımcı olmasını dilerim."

1925 yılında ise musikinin toplum yaşamındaki önemini şu sözleriyle vurgular:

"Hayatta musiki lâzım değildir. Çünkü hayat musikidir. Musiki ile alâkası olmayan mahlukat insan değildir. Eğer mevzuu-bahs olan hayat insan hayatı ise, musiki behemehal vardır. Musikisiz hayat zaten mevcut olamaz. Musiki hayatın neş'esi, ruhu, süruru ve herşeyidir. Yalnız musikinin nev'i Şayan-ı mütalâadır."

Atatürk'ün musiki üzerinde örnekleği fakat tüm sanatlara uygulanabilecek formülü halk musikisinin batı tekniğiyle, batı biçimiyle bir birleşimidir.

Atatürk Türk Sanat Musikisini çok seviyordu. Falih Rıfka Atay, Atatürk'ün iki tür musikiye yaklaşımını şu satırlarla çok güzel belirtiyor.

"Burada devrimci Mustafa Kemâl'in hayran kaldığım özelliğini anlatmalıyım. Mustafa Kemâl bir şarklının tamamıyla zıddına, kendi mizaç ve âdetlerini çiğneyerek fikir kahramanlığı etmiştir. Sevdđiği musiki alaturka, inandığı garp musikisiydi. Evinden alaturka musikiyi eksik etmemişken milli eğitinde yalnız batı musikisini tutmuştur."

"Kafaca batı musikisine inanmış, zevkçe alaturkaya bağlı kalmıştır. Devrimciliği yıllarında her işte olduğu gibi zevkince değil, kafasınca giderek, milli eğitinde yalnız batı musikisi öğretilimi yapmıştır."

Sonra Yüce Atatürk'ün işaretleriyle değişimler, anlatımlar başlar:

- 1924'te Muzika-yı Hümayun Ankara'ya taşınmış ve Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrasına dönüşmüştür.

- 1924'te Musiki Maullim Mektebi kurulur, bu da daha sonra Devlet Konservatuari adını alır.

- 1926'da genç musikiciler, Adnan Saygun, Ulvi Cemal Erkin, Halil Bedii Yönetken ve başkaları Anadolu'da halk musikisi örnekleri derleme gezilerine çıkmaya başlar.

- 1927'de Devlet, genç yetenekleri bulup onları bursla Avrupa'ya musiki eğitimi için gönderir.

- 1932'den başlayarak batının önemli bestecileri, musiki eğitimcileri, orkestra yöneticileri Türkiye'ye çağırılır. Bunlar Joseph Marx, Carl Hindemith, Bela Bartok, Eduard Zuckmayer gibi Avrupa'nın en kalburüstü musiki ustalarıdır.

Devlet Konservatuarı için ilk adım, ünlü Alman bestecisi Paul Hindemith ile Berlin'de 27 Mart 1935'te bir sözleşme imzalanmasıyla atılmıştır. İki kez Ankara'ya gelmiş ve 20 Nisan 1936 günlemleri bir yönetmeliğin taslağını hazırlamıştır. Atatürk, söylevlerinde, bu işe çok önem verdiğini belirtiyordu. Konservatuar öğrenci kabul sınavları 6 Mayıs 1936'da, dersler de 1 Kasım 1936'da başlamıştır.

Tiyatro bölümünün düzenlenmesi için Almanya'dan Carl Ebert'in getirilmesi kararlaştırılmış ve kendisiyle ilk sözleşme 22 Şubat 1936'da imzalanmıştır. Carl Ebert'in Devlet Konservatuarı'nın gelişmesinde ve Devlet Tiyatrosu'nun temelini atılmasında katkısı çok büyüktür.

Bütün bu çabalar ürünlerini vermeye başlar ve önce "Beşler" diye bilinen (Cemal Reşit Rey, Ahmet Adnan Saygun, Ulvi Cemal Erkin, Necil Kâzım Akses, Hasan Ferit Alnar) grup, toplanan halk musikisi ezgilerini, değiştirmeden çok seslendirmekle işe başlar.

Güzel Sanatlar alanında Atatürk'ün bir büyük katkısı da Türk operasının doğması için doğrudan doğruya yol göstermesi, isteklendirmesi, kimi zaman da zorlaması ve denetlemesi olmuştur. Çünkü Atatürk önce üç oyunu bir tiyatro metni olarak denetlemiş, bunları üç besteciye bestelemek üzere dağıtmıştır. Bunlardan Ulvi Cemal Erkin bu metni operaya dönüştürmemiş, Necil Kazım Akses ise bir bölümünü bitirmiş, Ahmet Adnan Saygun ise hem bunu hem de Atatürk'ün ilgilendiği bir başka metni opera olarak bitirmiştir.

Atatürk bütün sanatlarda olduğu gibi tiyatrodaki de iki yönlü bir işlev görüyordu. Birincisi estetik. Türk ulusu için güzel sanatlar çok önemliydi, bunun geliştirilmesi gerekiyordu, bunun için de yeteneği, gücü vardı. İkincisi ise kurduğu genç Türkiye Cumhuriyeti'nin gelişimi, korunması, bir toplum olarak bütünlüğü, beraberliği, esenliği için sanatlardan yararlanabilirdi. Dış siyasette de "Yurtta sulh cihanda sulh" ilkesine uygun olarak sanat, bu barışın dostluğun kurulması için bir araç olabilirdi.

Dışarda barışın başlıca koşullarından birinin, komşularımızla iyi ilişkiler kurmak olacağını düşünerek, bundan zaman zaman tiyatro yoluyla da yararlanmak istemişti Atatürk, İran Şahı'nın Türkiye'ye gelişini göz önünde tutarak, hem ulusal Türk operasının kurulmasına bir adım olması, hem de komşumuz İran'la uzak geçmişine dayanan dostluğu vurgulayan "Özsoy" adındaki bu başarılı opera denemesi, kısa sürede yaratılıp, konuk Devlet Başkanının önünde oynanmıştır. Atatürk'ün komşularıyla kurduğu iyi ilişkilerin güzel bir örneği de, Kurtuluş Savaşı'ndaki düşmanımız Yunanistan'la kurduğu kardeşçe dostluk olmuştur. Bu dostluğun pekiştirilmesinde tiyatro da payına düşeni yapıyordu. Yunan toplulukları Türkiye'ye gelip gösterimler veriyor, Türk toplulukları da, özellikle Raşit

Rıza, Yunanistan'a gidip karşılık veriyorlar; Bedia Muvahhit Yunanistan'da, Zozo Dalmas Türkiye'de övgüyle karşılanıyor; Türk-Yunan topluluğu, ortak gösterimler veriyordu. Bu öylesine bir dostluk havası yaratmıştı ki, 1934'te Süreyya Paşa Opereti Yunanistan'da gösterimler verdiğinde Yunan Hükümeti, topluluğa her türlü pul, kazanç ve maliye payı zorunluluklarında bağışıklık tanımıştı.

Atatürk yepyeni bir devlet kurarken sanat ve edebiyata, özellikle tiyatroya büyük önem veriyordu. Atatürk fırsat buldukça tiyatroya gidiyor, daha önemlisi gösterimden sonra sanatçıları yanına kabul edip, onlarla tiyatro sorunlarını görüşüyor, sanatçıların özgüvenini artırıyor.

Bunun en önemlisi Cumhuriyet'in ilânından birkaç ay önce görülür. 16 Temmuz 1923 tarihinde İzmir'de Darülbeyazıt'ta gösterim vermiş, bu gösterime Atatürk de gelmiş sanatçıları alkışlamıştır. Atatürk, sanatçıları kabul etmiş, Türk kadını sahneye çıkmadıkça Türk tiyatrosunun gelişemeyeceğini belirtmiştir.

Bunların en önemlilerinden biri, 1930 yılındadır. Darülbeyazıt'ta sanatçıları Ankara'da Atatürk'ün önünde gösterim veriyorlar, Atatürk gösterimden sonra kendilerini kabul ederek onlara devletin ileri gelenlerini de uyaran önemli özdeyişlerden birini söylüyor:

"Efendiler! Hepiniz mebus olabilirsiniz; vekil olabilirsiniz, hattâ reisicumhur olabilirsiniz... fakat sanatkâr olamazsınız. Hayatlarını büyük bir sanata vakfeden bu çocukları sevelim"

Çağdaş uygarlık düzeyine erişmek yolunda Atatürk'ün inkılâpları içinde en önemlisi bütün dünyaya örnek olabilecek katkısı, kuşkusuz kadına verdiği değer, ona özgürlüğünü, bağımsızlığını, erkeklerle eşitliğini sağlaması olmuştur. Türk kadını onun yönlendirmesi güvencesiyle hemen her meslek dalına atılmış ve sivrilmiştir. Kolayca denebilir ki ileri, gelişmiş pek çok Avrupa ülkesinde bile bu düzeye erişilememiştir.

Atatürk'ün Türkiye Cumhuriyeti için tiyatrodan büyük beklentileri vardı. Tiyatroyu bir kamu hizmeti görüyordu, bu bakımdan tiyatronun gelişmesi, bir ulusal tiyatro kurulması, tiyatronun yurt düzeyine yayılması ve tiyatro eğitiminin ancak kamu desteğiyle gerçekleştirilebileceğine inanıyordu ve diyordu ki:

- Tiyatro, bir memleketin kültür seviyesinin aynasıdır. Bu faaliyete devam edelim.

Büyük Önder Atatürk'ün Türk ulusuna, Türk sanatına kazandırdıklarına, biz sanatçılara gösterdiği ilgiye ve şefkate teşekkür ediyor onu hayranlıkla saygıyla ve büyük bir bağlılıkla anıyoruz. Gösterdiği ilkeler doğrultusunda ilerlemeğe kararlıyız.

ATATÜRK

Ömer KÖKSAL

Atatürk'ü her düşündüğümde ümitsizliğim ümide, atâletim dinamizme, karamsarlığım aydınlığa dönüşür. Ruhumun derinliklerinde kıvılcımlar çakar, sonra onlar büyür, yol gösteren, ilham veren büyük bir ateşi, sönmeyecek bir meşaleyi yakar.

Atatürk'ü "Vatan Kurtaran Aslan" olarak görmek eksik bir değerlendirmedir.

Bize göre Atatürk'ü anlamak O'nun "Nutuk"unu okumak, üzerinde uzun uzun düşünmekle başlar.

Atatürk:

- Hiç yenilmemiş bir komutan, dâhi bir tabyacı,
- Bilge bir sosyal siyasetçi,
- Parlak bir hatip,
- Çağını aşmış bir ekonomist,
- Mazlum milletlere bağımsızlıklarını kazanmaları için ilham vermiş bir ihtilalci,
- Devrimci bir eğitimci,
- Müthiş bir psikolog,
- Dâhi ve dengeli bir dış siyaset uzmanıdır.

Dünyamızın yer yer kanla ateşle yoğrulan tutuşan haline bakıp O'nun şu sözlerine kulak verelim:

Efendiler,

Harici siyasetimizde dürüstlük, memleketimizin emniyetine ve inkişafının masuniyetine dikkat, şiarı hareketimize kılavuz olmaktadır. Esaslı ıslahat ve inkişafat içinde bulunan bir memleketin hem kendisinde, hem muhitinde sulh ve huzuru cidden arzu etmesinden daha kolay izah olunabilecek bir keyfiyet olamaz. Bu samimi arzudan mühlhem olan harici siyasetimizde memleketin masuniyetini, vatandaşların haklarını her hangi bir tecavüze karşı bizzat müdafaa edebilmek kudreti de bilhassa gözde tutulmalıdır.

1.11.1928 TBMM

Bugün vardığımız barışın, ebedi barış olacağına inanmak, elbette safdillik olur. Bu o kadar önemli bir gerçektir ki, ondan bir an bile gaflet, milletin bütün hayatını tehlikeye sokar. Şüphesiz hukukumuzda, şeref ve haysiyetimize saygı gösterildikçe, karşı saygıda asla kusur etmeyeceğiz. Fakat, ne çare ki, zayıf olanların hukukuna saygının noksan olduğunu veya hiç saygı gösterilmediğini çok acı tecrübelerle öğrendik. Onun için her türlü ihtimallerin gerektireceği hazırlıkları yapmakta asla gecikmeyiz.

Lausanne barışından sonra.

MASONLUĞUN EVVELİ DE, AHİRİ DE BİLGİDİR!..

Tamer AYAN

Masonluk bilgi temeli üzerine kurulmuştur. Geleceği de *Bilgi Çağı*'na yakışır biçimde bilgiye dayanacaktır. Bu nedenle, mason sınıfının, toplumun aydın kesiminin yüksek bilgi düzeyinin gerisinde kalmayacağı ve doku reddine uğramayacağı ümit edilir. Aşağıda Masonluğun geçmişindeki ve geleceğindeki bilgi olgusu analize edilmeğe çalışılmıştır.

İngiltere'deki ünlü *Royal Society*, *İngiliz Aydınlanması*'nın yanında, Spekülatif Masonluğun oluşumuna yol açan temel düşünce sistemi ve aydın kadro yönünden gerekli altyapıyı hazırlayan önemli bir bilim kurumudur. *Royal Society*, Masonlukla dolaylı da olsa ilgilidir. İngiliz spekülatifliğinin kurucusu ve önderi olacak birinci kuşak Masonların fikirsel yönden yetişmesinde katkıları olmuştur. Diğer bir ifadeyle, Masonluk doğrudan *Royal Society* tarafından kurulmamıştır; ama, *Royal Society*'nin râhle-i tedrisinden geçmiş üyelerin Spekülatif Masonluğun kurucuları olarak fikrî katkıları ve yönlendirmeleri vardır. Bu nedenle, *Royal Society*'e Masonik açıdan göz atılması gerekir.

İngiliz Aydınlanması'nın kurucularından ve öncülerinden deneysel bilgi kuramcısı ve doğal felsefeci *Sir Francis Bacon* (1561-1626), Spekülatif Masonluğun, manevî fikir babası sayılabilecek kadar, ilk bilimsel ve fikirsel temelleri atan adamdır. Toplumunu yönlendiren aydınların ve bilim adamlarının aklına spekülatif zihniyeti, içinde Masonluk adı olmasa da, yerleştiren kişidir. Aslında, Masonik öğretilerle ilgili çalışmaları da vardır. Bacon, tüm insanların mutlu ve müreffeh bir hayat sürmelerine ilişkin ütopyasını, 1627 yılında yayınlanan *Nova Atlantis* adlı kitabında açıklamıştır. Bacon'a göre, felsefe, akıl ve deneyle eşleştirilen geometriye dayanır; kralî sanat mimarlık da geometriyi temel alır. Bu nedenle, geometri ve mimarlık kurallarından esinlenen sembollerle öğretilerini aktaran Masonluk, *Kardeşlik ve Sevgi Birliği* ülküsüne yönelik kurum niteliğindedir. Bacon'ın *Yeni Atlantis*'inde mutlu insanların yaşadığı *Bensalem Adası*'nın bir özelliği, Joabin adlı kahramanının anlattığı gibi, *Süleyman'ın Evi* adında, evrenin yasalarının ve sırlarının keşfedilmesi için araştırmalar ve deneyler yapılan, bir *Bilim Evi* bulunmasıdır.

Yeni Atlantis'in ütopyik Bilim Evi, Bacon'ın çoğu bilim adamı ve filozof olan Kabul Edilmiş Mason Kardeşleri tarafından 1645 yılında *Invisible College* adıyla kurularak gerçekleşir. Böylece hayal gerçek olur. Kolej, adından da anlaşılacağı gibi ezoterik ve inisiyatik niteliklidir. Politik yönden Puritenci eğilimli Kolej, siyasal etkinlik gösterir; Stuart hanedanıyla mücadelesinde *Oliver Cromwell*'e

destek verir. İngiltere'de daha bu dönemde başlayacak ve Orange-Hannover çekişmesi döneminde 1717'de Büyük Loca şeklinde resmîyet kazanacak yeni model üç dereceli Sembolik Masonluğun kaynağında Invisible College'daki Mason bilim adamlarının fikirsî ve örgütsel etkileri vardır. Çünkü, mevcut York Masonluğu'na göre farklı yönelimde gelişmiştir. Stuart döneminde **II. Charles**'in 1662 yılında verdiği beratla Invisible College kralî resmîyet kazanarak **Royal Society** (*The Royal Society of London for the Improvement of Natural Knowledge*) adını alır. Stuartlar, bu Puriten-Cumhuriyetçi bilim merkezine egemen olurlar. Royal Society, kraliyetten maddî manevî destek gören kurum niteliğini kazanır. Kral II. Charles, 1651'lerde Fransa'da tekrîs edildikten sonra, Masonluğa büyük ilgi duymuş ve gelişmesine imkân sağlamıştır. Stuart hanedanının Masonluğa etkisi, daha sonraları Skoç Riti olarak gelişecek, Skoç Masonluğu ile sınırlı kalmıştır. İngiliz Masonluk Sistemi, Stuart rakibi Orange-Hannover hanedanlarının etkisiyle, zamanla bütün dünyaya yayılarak üç dereceli Sembolik Masonluk şeklinde farklı bir mecrada gelişmiştir. Bunun için, Operatif Masonluğun beşiği İskoçya olduğu gibi, Sembolik Masonluğun beşiği İngiltere'dir. Halbuki, Skoç Riti'nin temeli Skoç Masonluğu'nun tohumu İskoçya, beşiği ve gelişimi Kıta Avrupası'nda Fransa ve Almanya, erişkinliği Yeni Dünya'da ABD olarak belirlenebilir.

Royal Society'nin kurucuları arasında, bilim adamı Piskopos **John Wilkins**, filozof **Joseph Glanvill**, matematik bilgini **John Wallis**, fizik bilgini Robert Hooke, başmimar Christopher Wren (İngiliz Operatif Mason Locaları son Büyük Üstadı), bilim adamı ve müzeci **Elias Ashmole** (16 Ekim 1646'da tekrîs edilmiş Kabul Edilmiş Mason) da vardır. Derneğin kurucu başkanı olan general **Sir Robert Monay**, 20 Mayıs 1641'de tekrîs edilen ilk Kabul Edilmiş Masondur. Daha sonra, büyük bilgin **Isaac Newton** (1703'de başkan olur), fizik bilgini Robert Boyle, astronomi bilgini **Edmund Halley**, İngiliz Aydınlanması'nın en önemli adı filozof **John Locke** (daha sonra EKSR'nin kuruluş merkezi olacak ABD-Güney Carolina için hazırladığı anayasa metnindeki Masonik ilkeleri koymuştur), deneysel doğa felsefesi bilgini **Teophiel Desagulier** (Sembolik Masonluğun fikir babası denilebilecek kurucularından ve Büyük Loca'nın 1723 ilk anayasasının hazırlayıcılarından), ilk Mason Yasası'nın editörü **James Anderson**, **Şövalye Andrew Michael Ramsay** (1735 yılında verdiği ünlü söylevle Skoç Masonluğu'nun temellerini atan kişi) üyeliğe alınırlar. Üyelerinin niteliğinden de anlaşılacağı gibi, Royal Society, 18.yy rasyonalizminin ve 19. yy pozitivizminin bir kalesi olarak Spekülatif Masonluğun oluşup gelişmesi için gerekli fikirsî platformun hazırlanmasında rol oynamış bir kurumdur. Bu itibarla, Spekülatif Masonluğun temelleri martavalla veya salt mistisizm değil; Royal Society'nin mayaladığı bilgiyle ve bilimle atılmıştır. 1723 Yasasındaki Protestanî - Yohannacı Sembolizmanın akılcı ve toleranslı inançsal yaklaşımının gerekçesi, Aydınlanma Çağı akılcılığının ve bilgiciliğinin yeniden yapılandırılan Masonluğa intibak ettirebilme gayretidir. Yoksa, kurulmakta olan akılcı Spekülatif Masonluğun, Katolik zihniyetle, ilkesel ve inançsal olarak bağdaşabilmesi ülkenin Anglo-Protestan yapısı dikkate alındığında, mümkün değildir. Nitekim, hâlâ olamamıştır da!..

Masonluğun, sembolik aşamada, teorik temeli bireysel; ama, dolaylı toplumsaldır. Felsefi aşamadaysa, bireyde ve toplumda uygulamalı öğretilere yönelik bir üstyapı fikir kurumudur. Bu nedenle, Feodal Çağ'dan Sanayi Çağı'na geçişte hedef sınıf ve güvenilir aktif güç olan bilgili burjuvayı bilinçlendiren bir etkin kaynaktır. Hem de, aynı zamanda, bir bakıma, geçişin ahlâklı ve erdemli platformunda gelişimine yararlı olmuştur. Sanayi Çağına geçiş sürecinde, Rönesans son ürünü Aydınlanma'nın gereksinmelerine uygun zihniyet ve yapı değişimiyle, etkinliğini ve işlevini kaybeden operatif meslek örgütünün yerine, ihtiyaca uygun ve bilimsel tabanı güçlü spekülâtif sistem Masonlukta kaim olmuştur. Masonluk da, doğası gereği, toplumsal gelişmeye koşturucu olarak bilgi platformuna doğru yapı ve hatta amaç değiştirmiştir. Localarda, Kabul Edilmiş Mason statüsüyle, *Bach, Bacon, Banks, Clemens, Dostoyevsky, Eiffel, Fleming, Goethe, Haydn, Jenner, Locke, Kipling, Lessing, Liszt, Mesmer, Montesquieu, Mozart, Pushkin, Oersted, Tolstoy, Scott, Sibelius, Smithsonian, Voltaire, Wallace, Wilde*, vb. felsefeden bilime, edebiyattan tekniğe, müzikten teknolojiye kadar, Masonik ilkelerin Batı Uygarlığı dokusuna yerleşmesine katkıda bulunmuş Kardeşlerimiz, Operatif Mason ustalarının ve mimarî uzmanlarının yerini almıştır. Bu isimler, Masonluk bilgi yolunun Sanayi Çağı durağındaki anıtlaşmış kimliklerdir.

İçinde bulunduğumuz dönemde, *Sanayi Çağı'ndan Bilgi Çağı'na* göreceli geçiş aşamasında, bu sefer devrimsel boyutta bir yapı değişimi beklenmese de, Bilgi Çağının gereklerine uygun olumlu bilim ve teknik ve özellikle teknoloji ağırlıklı evrimsel boyutta zihniyet değişimleri kaçınılmazdır. Mitostan feodal çağa ve oradan sanayiye geçiş dönemi bilgi yoluyla tamamlanmış; sanayiden bilgiye geçiş süreci başlamıştır. Bu aşamada, bilgiye ve bunun için de hızlı bilgi ve teknoloji transferine zamanında uyum şarttır. Üretim biçimi ve yöntemi Bilgi Çağı'nın gereksinmelerine uygun olmalıdır. Aynı, bilim, teknik, sanayi, edebiyat, felsefe ve sanat gibi; Masonluk da bilginin ve teknolojinin gerisinde kalmamaya mecburdur. Masonlar ve Masonluk, bireysel olarak da kurumsal olarak da Bilgi Çağına uyum sağlamak zorundadır.

Masonluğun, bu aşamada, bilgelik ve bilgi hedeflerinin öncelik belirlemesinde akılcı ve determinist davranması gerekir. Bilgi, bilgililik ve ekstrem doruğu bilginlik kavramlarının tarifi bellidir. Bilgelik ise, akî güçlerin itidal noktası olan hikmetin akî bütünlemesiyle kazanılan ileri bir nadir yücelik ve ulu sıfattır. Masonluğun da, kâmil insan tanımlamasıyla ulaşmayı amaçladığı nihâî hedef bilgeliliğin tek vasıtası, *Hakikat* yolunun başlangıcı olan gerçeklerin doğru kavranması için gerekli yeterli ve sağlam bilgi gereksinimidir.

Bilgisiz ve bilimsiz bilgelik olmaz. Bilgiyle donatılmamış bilge yoktur. Tarihte, bilimsiz ve bilgisiz tek bir bilge örneği gösterilemez. Bilgi edinmenin tek yolu bilim öğrenmektir. Hele Masonlar için, *Ayn'el yakîn*; özellikle *İlm'el yakîn* geçerli olduğundan, bilgisiz bilge olmak muhaldir. *Hakk'el yakîn* süreci, akılcı Masonluk metodoloji dışındaki koşullarda geçerlidir. Masonlukta "Bilginlik mi Bilgelik mi?" münazarası sağlıklı bir mukayese yöntemi değildir. Bilgili ve üretken olmayan hiçbir Mason, "Şeyhin kerameti kendinden menkûl" olacağından,

ne bilginlik ne de bilgelik yolunda yürüyemez. Bilgi edinmek ve bilimle uğraşmak; emek, sây'u gayret ve üretimdir. Bilgelik, ancak yeterli aklı, naklî ve hakikî bilimle olgunlaştıktan ve yetkinleştikten sonra belki erişilebilecek ilâhî ve nihaî hedeftir. Bilgelik hedef, bilgi vasıtaadır. hedefe gitmek için vasıta şarttır. Hedefle vasıta birbirine asla karıştırılmamalıdır. Eğer karıştırılırsa, beyin kıvrımcıklarının üretkenliği durarak rıartavalcılığın meskeneti ve tufeyli kakofonisi başlar ki, *Bilgi Çağı Masonluğu'*nun buna hiç mi hiç tahammülü yoktur.

Artık, Masonluk Bilgi Çağı yoluna koyulmuştur. Bu yolun dönüşü yoktur; hep ileri gider. Ancak, bu yol bilgiyle aydınlandığı zaman sonu bilgelik olabilir. Belki olabilir. Çünkü, bilgelik de Masonluğun *Hakikat* arayışı gibi bir ütöpik hedeftir. Bilge olmak için bilgiyi kesmekle, bilgelige ulaşmaktan umudu kesmek eş anlamlıdır. Bilginlik gibi, bilgelige giden yolun da evveli ahiri bilgidir. Bilgelik ütopyasıyla, akılcı bilgi yoluda duraklama veya geriye dönüş olamaz. Böylesi bir davranış bilgelik beklentisiyle çağın bilgi trenini kaçırmak demektir. Bilgi Çağı yolunda hızla ilerleyen dünyada ve bunun kesiti bir *Akıl ve Aydınlanma* ürünü üstyapı kurumu olan Masonlukta gerekli ve geçerli olan, bilgelik umuduyla mistik beklentiler veya ilham kerametleri değil; *Bilgi, Bilgi* ve tabii *Bilimsel Bilgi'*dir!

Bu nedenle, nasıl ki *Meslekî Zenaat* niteliği taşıyan Operatif Masonluk, bilim ve tekniğin ilerlemesiyle, yerini üniversiter mimarî ve mühendisliğe bıraktıysa; nasıl ki, Eski Misterlerden itibaren Simyacılar, Rozikrusiyenler ve şövalyelik tarikatlarıyla ilk Spekülatif Masonluğa izlerini bırakan ve sonra *Tufan Öncesi veya Nuh Öncesi Lejander Masonluk* olarak tanımlanan mitoslara dayalı Masonluk yerini 18.yy'ın Rasyonalist ve 19.yy'ın Pozitivist akımlarıyla boyut değiştirerek laiklik, hürriyet ve demokratikleşme gibi kavramlara eğilen ve yorum metodunu *Kralî Sanat* olarak benimseyen Sembolik ve Felsefî Masonluğa bıraktıysa; ve nasıl ki, bu süreç Kapitalizm ve Komünizm ekstremeleri arasında hür düşünce ve liberal ekonomiye dayanan bir yumuşamaya ayak uydurduysa; hatta bir ölçüde Masonca önyak olduysa; girilmekte olan bilgi Çağına ahenkli bilgiyle ve akluhikmetle donanan yetkin Masonların arasından, topluma ışık olacak bilgilerin çıkabileceği kuvvetle ümit edilir. *Bilgi Çağı* mottosu: *Bağımsızlık-Özgürlük-Dostluk-İnanç* formülünün uyarlanması, zaten bu erdemlere ve ilkelere aşına olan Masonlar, yeterli çağdaş bilgi sayesinde, güçlükle karşılaşmamacaktır.

Globalizasyon, Enformasyon ve Yüksek Teknoloji girilen çağın yükselen değerleridir. Bilgi Çağı bilgelerinin tek bilgelik ölçüm miyârı bu yükselen değerler olacaktır. Bunun için Bilgi Çağına uyum sağlayacak Masonluğun en sağlam ortak paydası bilgi olmak zorundadır. *Yüce Ahlâk İlkeleri'nde bilgi, Toplumsal Erdemler*'de bilgi ve *Evrensel Kardeşlik Ülküsü'nde bilgi!* Nihaî hedef Bilgelik için de bilgi! Masonluk, bilgi kriterine gerekli önemi ve değeri verdiği sürece, Bilgi Çağı ortamının gerektirdiği deterministik koşullara zihinsel uyum sağlamak üzere, Prometheus gibi, *Yeniden Canlanacak (re-vitalisation)* ve *Kendi Kendini Yenileyecek (self-renewal)*'tir.

Bunu sağlayabilmek için, yeterli olumlu bilgiyle donanmak amacıyla, yoğun eğitim ve öğretim kapsamında *Batı Uygarlığı* standartında bilim, teknik, kültür ve san'at background'u *Modernleşme* için ön şarttır. Aksi takdirde, bu değerlerle donanamamış Masonların, sadece bilgelik hayali güderek, Bilgi Çağı'na uyumda zorluk çekmeleri hatta maalesef dışlanmaları beklenir. Çünkü, bilgi de bilgelik de bilime tâbidir!

Özetle, Masonluğun, evveli gibi ahiri de, martaval değil; *Bilgi*'dir.

GÜRKAN AKTOLUÇ'UN DERLEDİKLERİ

ATATÜRK'TEN SEÇMELER

"Arkadaşlar, Efendiler, Ey Millet iyi biliniz ki Türkiye Cumhuriyeti Şeyhler, Dervişler, Müritler, Mensuplar memleketi olamaz.

En doğru, en hakiki tarikat MEDENİYET tarikatıdır.

Medeniyetin emir ve talep ettiğini yapmak insan olmak için kâfidir."

(1. Eylül 1925 IKDAM Gazetesi, İstanbul)

"Türk Ulusunun idaresinde ve korunmasında Ulusal birlik, ulusal duygu Ulusal kültür en yüksekte göz diktiğimiz idealdir."

(1936 Söylev ve Demeçleri Cilt I s. 387)

"Biz sulh istiyoruz dediğimiz zaman Tam İstiklal istiyoruz dediğimizi herkesin anlaması lâzımdır."

(1923 Söylev ve demeçleri Cilt II s.89)

"Bütün ilerlemeler insan fikrinin eseridir. Fikri harekete getirmek birinci işimiz olmalıdır."

(ATATÜRK'ün Hususiyetleri Kılıç Ali s.64)

"Milletlerin siyasetinde ancak menfaatleri vardır. Kimsenin, kimseye dost olmaya-çağını bilelim."

(1933 Atatürk'ün hususiyetleri Kılıç Ali s.110)

"Memleket mütesanit bir vahdete muhtaçtır. Alelade politikacılıkla milleti parçalamak hiyanettir."

(1925 Söylev ve demeçleri cilt II s.224)

"Efendiler, terbiye ve tadrüste tatbik edilecek usul; malumatı insan için fazla bir süs, vasıta-ı tahakküm, yahut medeni bir zevkten ziyade maddi hayatta muvaffak olmayı temin eden ameli ve kabili istimal bir cihaz haline getirmektir."

(1923 Söylev ve demeçleri Cilt I s.298)

"Ben toprak büyütme dileklisi değilim, barış bozma alışkanlığım yoktur. Ancak antlaşmaya dayanan hakkımızın istekcisiyim, onu alamazsam edemem."

(1937 Ruşen Eşref Ünaydın Hatıralar s.5)

"Biz daima hakikat arayan onu buldukça ve bulduğuna kani oldukça ifadeye cür'et gösteren adamlar olmalıyız."

(1931 Sümerbank Dergisi. 29 s. 184)

BİR MASONUN SEÇİM AHLÂKI

Dr. Sahir Talât AKEV

Masonik gelenekler arasında seçimlerin de önemli bir yeri vardır. Ülkelere, obediyanlara göre değişik sistemler mevcut olmakla birlikte, kural olarak Loca'da her yıl seçim tekrarlanır. Büyük Loca'larda seçim dönemleri değişiktir.

Seçim bir gelenekse, bu gelenek masonik ilkelere uygun olarak gerçekleştirilmeli, Masonik seçimle dış hayattaki seçim arasında fark bulunmalıdır. Bizim özelliğimiz farklı olmak değil midir?

Bazı obediyanlarda seçimlerde sadece Başkanlar (Büyük Üstad, Üstadı Muhterem) seçilir. Diğer görevliler seçilen başkanlar tarafından atanır. Bazılarında bizimki gibi çeşitli görevliler ayrı ayrı (Loca'da) veya kısmen toptan (Büyük Loca'da) seçilir.

Seçim kendisi ile birlikte bazı harici (Profane) usulleri ve alışkanlıkları da getirir: Propaganda, kulis, seçim tavizleri, seçim pazarlıkları gibi... Bazılarımız, "Bu usuller politik arena için geçerlidir, fakat Masonlukta olmamalı" diyecekler, diğerlerimiz de "Seçim olan her yerde kulis vardır, yarışma vardır, bundan kaçınılamaz" diye cevap vereceklerdir.

42 yıllık aktif bir Masonik hayat, 1960 yılından beri konvanlarda delege ve aralıklarla kritik 1965 yılı dahil altı dönem Büyük Kurul üyeliğinin sonucunda elde ettiğim kişisel bilgi ve deneyimime güvenerek kendi kendime bu soruyu sorma ihtiyacını hissettim: Masonik seçim nasıl olmalıdır? Mason ahlakı ile seçimi nasıl bağdaştırabiliriz?

Genelde Kuzey Ülkelerde seçim bir formalitedir, kimin Büyük Üstad, kimin Üstadı Muhterem olacağı önceden bellidir, burada seçim bir sorun doğurmaz. Akdeniz ülkelerinde durum farklıdır. Seçim heyecanı ve yarışma vardır ve bu bazen bizi Masonik sayılamayacak hallere götürür. Ülkemizde de seçimler o kadar heyecan yaratmıştır ki, Locaları seçim atmosferinden kurtarmak ve dengeli bir çalışma yapabilmek için, Masonik mevzuatımızda her yıl seçim geleneği ihmal edilerek, Localarda iki yılda bir seçim yapılması usulü kabul edilmiştir. Nisan ayında yapılacak Büyük Loca seçimlerine daha çok vakit varken, seçim havasını dağıtmak için Şubat'ta ön seçim, Nisan da seçim usulleri kabul edilmişken bugün yine Türk Masonluğunun seçim sathı-mailine girdiğini üzümlere gözlemekteyim ve bu gözlemim, beni bu yazıyı kaleme almaya sevketti.

Başka yazılarımda ve sözlerimde ifade ettiğim gibi seçimler her yıl tekrarlanmalı ve görevlilerde değişiklik sağlanmalı, daha fazla Kardeşin bu görevlere se-

çilmeleri sağlanmalıdır. Bazı Muhterem Localarda seçimden önce bir Consensus'a varılmakta ve seçimler bir formaliteden öteye gitmemektedir. Bazı Muhterem Localarda seçim yarışması büyük huzursuzluklara neden olmakta, Localar bu yüzden parçalanmaktadır.

Aslında yeni Locaların kurulması Masonluğun geleceği bakımından sevini-
lecek bir olaydır. Ancak bunun normal (Locanın kalabalık olması, Loca içinde ça-
lışmak isteyen çok adette grupların teşekkül etmesi gibi) nedenlerle olacak yer-
de, sen ben çekişmesinin sonucu olması, hüznün vericidir. Keza yeni Locanın ku-
rulmasının nedeninin, Büyük Loca seçimlerinde delege adedinde etkinlik sağla-
ma düşüncesi olabilmesi yürekler acısıdır.

Büyük Loca seçimlerinde aynı Consensus noksanını görmekte ve benimse-
yemediğim bir takım usullerle seçimler az oy farkları ile neticelenmektedir. Her
ne kadar bütün bu uygulamalarda Masonluğun geleceği ve yararları için müca-
dele edildiği ifade edilmekte ise de, çok defa bunlar sureta kullanılan ifadeler
olup, kişisel emeller arenaya egemen olmaktadır.

Bu itibarla, Masonik seçimlere, giderken kendi vicdan muhasebemizi yap-
mayı, bu seçimlerin Masonik olduğunu idrak etmeyi, Hür Mason ahlâkına uy-
gun bir şekilde hareketi şiar etmeliyiz.

Kişisel görüş ve düşüncelerime göre mademki seçim var, yarışma da vardır.
Her ne kadar bir Consensus ile özellikle Büyük Üstadlık için tek bir aday olması
temenni edilirse de, birden fazla aday vakasını da yadırgamamız mümkün de-
ğildir. Ancak bir görev için birden fazla aday olması bize hiçbir zaman Masonlu-
ğu siyasi bir arenaya indirgemeye hak vermez, Masonik ahlâkımız buna engel-
dir.

Oy hakkına sahip, Üstad derecesindeki her Mason bir oy hakkını kendi bilgi-
si ve vicdanına göre kullanma ehliyetine sahiptir. Oyunun yönünü tayin için ne
bir rehber ne bir yardımcıya ne de bir yönetene ihtiyacı vardır. Bu itibarla Maso-
nun oy iradesini etkilemeye yönelik her hareket antimasoniktir. Bunların etkisi
altında kalan Mason da zaaf göstermiştir. Örneğin 1960 dan beri Büyük Locada
seçmen olan ben, bu tür müdahalelerden her zaman rahatsız olmuşumdur. Bü-
yük olasılıkla bu tür yaklaşımda bulunan benden menfi oy almış, bazen de evvel-
ce müspet olabilecek bir oyu kaybetmiştir. Eğer bütün Kardeşlerimiz bu hassasi-
yeti gösterebilirlerse, kulis de, propaganda da ortadan kalkacaktır.

Peki, seçim konuşulmasın mı? Elbetteki seçim konuşulacaktır. Esasen aradı-
ğim Consensus da fikir alış verışı ile meydana çıkabilir. Bu itibarla Localarda ya-
pılan seçim öncesi toplantıları veya Vadilerde Büyük Loca seçimleri nedeniyle
yapılan toplantıları yadırgamamalıyız. Ancak bu toplantılar muayyen bir çizgi-
de kalmalı bir seçim pazarlığı niteliğine dönüştürülmemelidir. Masonların adedi

gittikçe artmaktadır. Çeşitli Vadilere yayılmaktayız. Her Masonun adayların bütün özelliklerini bilmesi zordur. Bu itibarla bu toplantılar sadece ve sadece bilgilendirme aracı olmalı, ondan ileri gitmemelidir.

Benim özellikle eleştirdiğim uygulama bu çizgiyi aşmak suretiyle yapılan işlemlerdir. Bir Masonik seçimde telefonla markaj olmamalı. Bizzat veya yakınları vasıtasıyla aday, kulis ve propagandaya başvurmamalı, oy özgürlüğünü kısıtlayan ve bir takım vaadleri getiren listeler yapılmamalı, vadiler arası oy desteğine dair karşılıklı pazarlıklara başvurulmamalıdır. Aday, seçimi kazandığı takdirde muayyen kişileri, muayyen göreve getireceğine dair vaadlerde bulunmamalı, seçim tavizleri akla bile gelmemelidir. Biz her zaman bir Büyük Üstadın nitelikleri ve yetkileri üzerinde durmuş, onun harici bir derneğin başkanından çok farklı olduğunu benimsemiş bulunuyoruz. Yukarıda üzülererek saydığım koşullarla ve yollarla seçilen bir Büyük Üstadın hayalimizde ve idrakimizdeki Büyük Üstadın yerini doldurabileceğini aklımıza getirmemiz bile mümkün değildir.

Bu yazımı noktalarken, bütün Kardeşlerimizi akıl ve hikmetle hareket etmeye davet eder, genelde bu tür yollara başvuranların kişisel bir tatminin peşinde koştuklarını gözden uzak tutmayacaklarını ümit eder, Masonik ahlâk ve yemini-mizin galip geleceğine dair umudumu yitirmemekteyim.

* * *

DİKKATI...

Masonlukta, Çekiç, Asa, Kılıç gibi avadanlık ya da aletlerin sembolik önemi çok büyüktür. Bu sebeple, bunların özellikle sağ elle kullanılmalari uygun bulunmuş ve Derece Ritüellerinde de açıkça belirtilmiştir.

Yeni, Üstadı Muhterem ve Nazırlar Çekiç'lerini, I. Tören Üstadı ve Özel Ritüeli olan törenlerde görevlendirilen diğer Kardeşler Asa'larını, çelik kubbe kuran ya da başka bir sebeple Kılıç taşıyan Kardeşler Kılıç'larını, sağ ellerinde tutacaklardır.

Bu aletler kullanıldığı sürece, kullananlar Sadakat duruşunu bırakırlar.

ESKİ MASON DERGİLERİNDEN

Suha UMUR

BÜYÜK ŞARK DERGİSİ, Sayı 17, Kasım-Aralık 934

Türkiye Büyük Locası (Maşrik-ı Âzam-ı Osmani) nin kuruluşunun 25. yıldönümü münasebeti ile yapılan merasim programına göre sofrada söz söylemek vazifesi verilen *Fahrettin Kerim GÖKAY K.*in konuşması.

Aziz Üstatlarım ve Aziz Kardeşlerim,

Yirmibeşinci yıl dönümümüz kutlu olsun. Büyük Daimî Heyetin (Büyük Görevliler Kurulu) merasim programında sofrada söz söylemek vazifesi bana verildi.

.....

Aziz Kardeşlerim, aynı yolda yürüyüp aynı hisle mütehassis olan insanlar için toplu tezahürlerin çok büyük ve psikolojik kıymeti vardır. Ma'şeri (Cemaat, topluluk) vicdana hitap için bu bayramlardan daha uygun ve münasip zaman olamaz. Masonluk tarihini pek kıymetli müdekkimiz Muhittin Celâl Kardeşten dinledikten sonra yirmi beş yıllık hayatımız şöyle gözümün önüne geldi.

Masonluk doğarken biraz güç doğmuş. Tam tesis Heyet-i Umumîyesi toplanırken yeni bir Mahfel yaratılarak ilâve edilmese imiş yedi uzuvdan biri eksik çıkacakmış (*), şükür o Sâni-i Âzam'a (E.U.M) ki bizi sakat olarak dünyaya getirmemiş!

Biliyorsunuz ki Kardeşlerim, çocukluk devrini de hekimler süt zamanı ve süttten kesildikten sonra diye ikiye ayırırlar. Burada hoş görünüz, Masonluğa henüz Hemsîrelerimiz karışmadığı için süt annelik vazifesini de sembol olarak kullanıyorum. Bizim Masonlar Prens Aziz Hasan Paşa Biraderimiz gibi aristokrat bir Biraderin sütü ile beslenmiş! Fakat bu çok sürmemiş Talât Paşa gibi aslen ve neslen demokrat bir Birader koşmuş, bu vatan çocuğunu bağrına basmış!.... *Hürriyet muhipleri* (dostları) *Şarkın saf ziyası altında Vefa* ile çocuğu büyütmüşlerdir (**). Bu suretle ilk çocukluk çağını geçiren Türk Masonluğu tam bülûğ çağına geldiği zaman annesinin hastalanması ile karşılaştı. Bülûğ yaşı buhran yaşıdır. Bu buhrandan Türk Masonluğu da vareste kalmadı. Bu esnada İzmir'de *Güneş* doğdu. İçten dıştan bünyesini yıkmak isteyen tufeyliler bu ziya karşısında söndüler. *Aydınlık* kaim oldu... *Selâmet*'e çıkıldı. *Necat*'a kavuşuldu. Murad'a ermek için *Sebat* ve metanetle çalışılmaya başlandı. Karanlık gecenin akabinde milli semamızda parlayan *Cumhuriyet Yıldızı* ve diğer yıldızlar bütün

(*) O zamanki usule göre bir Büyük Locanın kurulabilmesi için yedi Locaya ihtiyaç olduğundan.

(**) Kuruluşta katılın Muhibban-ı Hürriyet, Ziya-yı Şark, Vefa Localarına atıf.

memleketi ısıtan *İnkılâp* güneşi ve onun *Işık'ı* ve *Özkardeş* sevgisi içerisinde *Nilüfer* çiçekleri, olmuş *Nar* (*) meyvaları arasında bugün Türk Masonluğu delikanlı yaşına girmiş bulunuyor. Fakat Masonluğun seneleri öyle tabii rakamlarla hesap edilmez, çünkü zinciri uhuvvet halinde tevalî arası kesilmeksizin devam eden halkaların yaşı, tarihin derinliklerinde nihayet azamî namütenahidedir (sonsuzdadır).

Binaenaleyh insanlıkla birlikte yürüyen ve zamanın ihtiyaçlarına, icaplarına göre tekemmül ederek inkişaf eden bu müessesenin memleketimizdeki yirmi beş yılını ikmal etmesi iftiharla tes'id (kutlama) edilecek hâdisedir. Bülûğ buhranını geçirerek delikanlılık yaşına giren müessesemizin uzviyetinde bir kaç defa tehlikeli çıbanlar zuhur etmiş, fakat bütün bu mihraklar kanımızı zehirlemeden kuvvetli neşterlerle sökülüp atılmıştır. Hayatımızın her çağında psikolojinin huhusî tezahürleri vardır ve tabii tezahürler hoş görülür. Fakat bunun bir hududu vardır. Muiyen bir yaştan sonra olgunluk devresi gelince artık o kusurlar hoş görülmez. Binaenaleyh bizde hemen olgunlaşma ve oturaklaşma çağına girmek üzereyiz, kendimize biraz daha dikkatli çeki düzen vermek ve bu arada hâlâ huysuzluk etmek isteyenler görülürse onları aramızdan bilâmerhamet (merhamet etmeyerek) uzaklaştırmaya mecburuz.

Hangi ismi taşırsa taşısın insan kendi mayasını teşkil eden doğup büyüdüğü vatana karşı orada oturduğu halde yabancılık gösterecek olursa o kâmil Mason sayılmaz. Kaynaşmanın en büyük remzi vatanın dışıyla konuşmak, dilek birliği vücuda getirmektir. Masonlar beşerî Birlik ve Uhuvvet için çalışıyor, diyoruz; bu büyük gayeye ulaşmak için evvelâ şu aziz toprakta yaşayan insanlar birbirlerini çok sevmeli ve bir tek ruh halinde düşünmelidirler. Hele şu kubbe altında fikir, vicdan hürriyeti içerisinde birbirlerine üç Kardeşlik busesi ile bağlı olanlar arasında bu kaynaşma her yerden ve her müesseseden evvel doğmalıdır. O vakit Türk vatani ve Türk milleti bu müessese ile iftihar eder ve buraya başka bir fert yan gözle bakamaz.

Türkiye Cumhuriyetinin bugünkü prensibi içte ve dışta sulh'tür. Türk Masonluğu da içte ve dışta sevgi ve kaynaşma düsturunu ortaya atmaktadır.

İşte Kardeşlerim, görüyorsunuz ki yürüdüğümüz mukaddes yolun ilk merhalesinde ne yaptık, diye durduğumuz zaman, bir çok şeyler yapmışız, fakat bu bize kâfi değildir; daha bir çok şeyler yapacağız; bunun için bir tek şart vardır; bu da evvelâ hayatta daima Mason gibi düşünmek. İşte en büyük dilek, en büyük kuvvet!...

(*) *Güneş, Aydınlik, Selâmet, Necat, Murad, Sebat, Cumhuriyet Yıldızı, İnkılâp, Işık, Özkardeş, Nilüfer ve Nar o tarihte çalışmakta olan Locaların isimleridir.*

HAYVANLARLA İLGİLİ İTİKATLAR

(I)

Celil LAYIKTEZ

Eski insanlar, korktukları, kullandıkları veya meziyetleri dolayısıyla hayran oldukları hayvanlarla aralarında yakın bir münasebet görürler, onların güçlerini elde etmek üzere sihre başvururlardı. Bu sürecin sonucunda birçok hayvan tanrılaştırılmıştı. Afrika'da, asrımızın 60'lı yılları kadar yakın zamanda, leopar adamlar, leopar kılığında, kurbanlarının şah damarlarını pençeleri ile parçalayarak öldürüyor ve vücutlarının bazı parçalarını yiyorlardı. Günümüzde her dinden insanlar bazı hayvanları kutsal, bazılarını da murdar sayarlar.

Değişik folklorlarda konuşan, hortlakları hisseden, insanlarla evlenen hayvanlarla, cadılar tarafından hayvan şekline sokulan insanlar vardır. Beyaz at uğur, kara kedi uğursuzluk getirir, Şeytan keçi, Zeus da Boğa kılığına girer.

İlkel insan bizim yaptığımız şekilde hayvanla insan arasında ayırım yapmazdı. Hayvanlar onunla beraber dünyayı paylaşıyordu ve onlara karşı korku ile karışık, saygı hislerini beslerdi. Kişi, kendi cinsinden saydığı hayvanların şekline girebilir, hayvanlar da insan olabilirlerdi; geyiğin süratini, ayının kuvvetini, tilkinin kurnazlığını, kedinin keskin gözünü elde etmek isteyen ilkel adam, bu hayvanların etini yer veya kılıklarına girer ve onları taklit eden sesler çıkararak dans ederdi. Yamyamlığın da en önemli nedeni eti yenilecek kişinin vasıflarını kazanmak arzusuuydu. Afrikalı yamyam, daha çabuk koşmak için düşmanın ayaklarını, daha akıllı olmak için beynini, daha cesur olmak için karaciğerini, daha kuvvetli olmak için kalbini, daha kudretli olmak için tenasül uzvunu yerdi.

Bu türden inançların bir sonraki aşamasını modern toplumumuzda da görebiliyoruz: bazı gıdalar olumlu veya olumsuz kuvvetler taşır ve çocuğuna korkaklık gibi istenilmeyen hassaların geçmesini önlemek üzere, korkak sanılan hayvanların etini yemeyen hamile kadın veya sütnine örneği, özel gıda rejimleri ortaya çıkmıştır.

İnsanın, yaratılmış bütün hayvanlara, az ya da çok önem verdiğini vurgulamıştık. Türklerde bozkurt, Romalılarda Romüs ve Romülüs'ü besleyen dişi kurt ile Roma'da sonradan yayılan Mithra dininde kutsal boğa, Kanarya (*) adalarının isimlerini aldıkları köpek ilâhları, Hitlerlerde aslan, Mısırlılarda kedi ve maymunlar, Norveç efsanelerinde ayı, Ramayana'da Seylan'ı kurtaran maymun ilâh Hanuman, iyi kalpli, fil başlı Ganeşa bu tür inançların sergilendiği belirgin örneklerdir.

Kocakarı sohbetlerinde ve peri masallarında, ve bazen de günlük hayatta kurdun uluması, böceklerin hareketleri veya çıkardıkları sesler, kurbağa veya

(*) Latince, Cane: Köpek

kara kedinin yolu kesmesi, atların kişnemeleri veya eşinmeleri hep tefsir edilebilecek durumlardır. Üç büyük Kitabî Dinde de benzer inanışlar görülür. Musevilerde çatal tırnaklı ve geviş getirmeyen tüm kara hayvanları (bu arada, geviş getirdiği halde tırnakları çatal olmayan deve, tavşan ⁽¹⁾ ve kaya porsuğu ile, tırnakları çatal olan, ancak geviş getirmeyen domuzu da sayabiliriz) ve pullu ve kanatlı olmayan her türlü su ürünü murdar sayılırken Müslümanlarda da domuz, ve bazı mezheplerde tavşanın eti murdar sayılır, köpeğin dokunması ile abdest bozulur, koyun, deve ve sığırın kurban edilmesi makbuldür. Hristiyanlıkta da öncele-ri balık, sonraları da kuzu Hz. İsa'yı simgelemiştir.

Görüldüğü üzere, tabular nedeniyle bolluk içinde açlık çeken ilkel toplumların mirası günlük alışkanlıklarımız ve inanışlarımız arasına girmiştir.

Aynı toteme tapanların topluluğuna klan denir. Klan toplantılarında bir hayvan kurban edilir, eti paylaşılarak yenir ve bu merasimlerin dışında hayvan kesimi yapılmazdı. Avlanmak ve ehli hayvanların, sütünden istifade etmek mümkün olmakla beraber, kişisel nedenlerle ehli bir hayvanı kesmek geleneklere aykırıydı. Robertson Smith'in "Freud, Totem and Taboo" isimli eserinde yapmış olduğu tarife göre, "kişiye yasak, ancak toplantı halinde bulunan klanın tamamının sorumluluğu paylaşması ile mümkün olabilen olaylar" vardır. Adam öldürmek tabu olmakla beraber, bir merasimde klan veya onu temsil eden rahip - sihirbaz tarafından bir kişi kurban veya idam edilebilirdi. Aynı şekilde, klanı koruyan totemle irtibatta oldukları için ehlileşebilen hayvanların kesimi de sadece merasimle olabilirdi. Hayvan kesimi sorumluluğunun paylaşılması için, herkes kurbanın etinden bir parça yedi. Kurbanı kesen cemaat, Tanrı ve kurban edilen hayvanın aynı kanı taşıyarak aynı klana ait olduklarına ve merasimle etinin yemesinin totemin kutsiyetine iştirak etmek olduğuna inanılırdı.

Antik zamanlarda kurban merasimleri iki türlüydü. İlkinde bütün yıl eti yenebilen ehli bir hayvan kurban edilirken, ikincisinde, tabu olduğundan normalde etinin yenmesi yasaklanmış olan, ancak senenin muayyen günlerinde, yalnız ait oldukları tanrıya kurban edilerek etleri topluca yenen kurbanların merasimle-riydi.

Gelişmiş bir toplum olarak kabul edilen Klasik Helenlerde, rahibin kurbanın ruhundan kaçması gerekirdi. Atina'da, boğaların kurban edildiği Bufonia festivallerinde, kurbanların kesiminden sonra mahkeme kurulur, suçlu aranır, tüm iştirak edenler şahit olarak dinlenir ve nihayet kabahat bıçağa yüklenir ve merasimle bıçak denize atılırdı. Kurbanın ruhunun gazabından kurtulmanın başka çareleri de vardı, örneğin, maske takmak veya kurbanın gözünü bağlamak kurbanın kimin tarafından kesildiğini tanınmasını önleyici tedbirler olabilirdi.

Reinach "Code du Totemisme" adlı eserinde (1900), totemin tarifini 12 maddede yapmıştır.

1. Bazı hayvanlar öldürülemez ve etleri yenemez, ancak klan mensupları bu hayvanları beslemeye mecburdurlar.

(*) Tavşan, ağız ve burun hareketlerinden geviş getiren hayvan olarak nitelendirilirdi.

2. Eceliyle ölen totem hayvanına, klan mensubu gibi cenaze merasimi uygulanır.

3. Yeme yasağı hayvanın vücudunun yalnızca belirli bölümlerini kapsayabilir.

4. Mecburiyet dolayısıyla hayvan öldürüldüğünde kendisinden özür dilenir ve tabu'nun ihlâl edilmesinin sonuçlarını hafifletmek üzere muhtelif yöntemlere başvurulur.

5. Merasim icabı hayvan kurban edildiğinde, yası tutulur.

6. Özel merasimlerde totem hayvanın postu giyilir (leopar adamlar).

7. Klanlarla kişiler totem hayvanların isimlerini alırlar.

8. Totem hayvanın resmi alemlerle silâhların üzerine çizilir, erkeklerin vücutlarına dövme yapılır.

9. Totem korkulacak bir hayvan olduğu takdirde, ismini taşıyan klan mensuplarına dokunmayacağına inanılır.

10. Totem hayvan klanı korur, tehlikeleri ikaz eder.

11. Totem hayvan kendisine sadık olan klan mensuplarına geleceği haber verir, kendilerine rehberlik eder.

12. Klan mensupları, çoğunlukla, totem hayvanla müşterek ecdada sahip olduklarına inanırlar.

Tanrı ve onu temsilen kurban edilen totem hayvan arasında muhtelif ilişkiler vardır, Freud'un "Totem ve Tabu" adlı eserinde bu ilişkiler başlıca dört kalemede toplanır.

1. Her aynı tanrıya kutsal sayılan en az bir, bazen daha fazla hayvan vardır.

2. Bazı özel tasavvufî kurban kesme merasimlerinde, seçilen kurban tanrıya kutsal olan hayvandır.

3. Totemizmin etkisi ile tanrı, totemi olan hayvan şeklinde tasavvur edilebilir (Boğa: Zeus ve Mithra, Kuzu: Hz. İsa gibi).

4. Mitolojide tanrı insanlar arasında işini görmek üzere, sık sık kendisini temsil eden hayvanın kılığına girer.

Gene Freud'e göre, daha da ileri giderek, başta tanrının totem hayvanın bizzat kendisi olduğuna inanılırken, sonraları bu inanç aşılarak, totem hayvan tarafından temsil edilen bir varlık haline yüceltilmiş olduğu söylenebilir.

Biraz değişik olmakla beraber bu türden bir aşılma olayını Hristiyanlık sembolizmasında görebiliyoruz: Kilisede ayin esnasında, inananların herbirinin ağzına verilen şaraba batırılmış kutsal ekmek parçası (hosti) Hz. İsa'nın eti ile kanının cemaat tarafından paylaşılarak yenmesinden başka birşey değildir.

Günümüzde, genelde, ayinlerde kan akıtmanın uygarlık dışı kabul edilmesi nedeniyle, temel atma, kutsama, tahsis etme gibi merasimlerde, tuz, ekmek, zey-

tin yağı, şarap, darı taneleri ve benzeri bereket sembolleri canlı kurbanın yerini almışlardır. Aynı yemeği paylaşmanın, karşılıklı kadeh kaldırmanın, beraberce kahve içmenin anlamları bu inanışlardan kaynaklanır. Aş'ı, şarabı, kahveyi paylaşanlar aslında kurbanın ruhunu paylaşmışlar ve aralarında kutsal bir bağ oluşturmuşlardır.

(Devam Edecek)

* * *

BİR LOCA'NIN ÜYELERİNİ 5 KATEGORİYE AYIRMAK MÜMKÜNDÜR

1) L.'nin lokomotifleri:

Sayıları çok olmayıp L.'nin kaymak tabakasını oluştururlar.

Bunlar, bilgileri, kapasiteleri, ciddiyet ve üstün yargı nitelikleri ile L.'nin yaşamına yön veren K.'lerdir.

Dağılmış toplamayı bildikleri için hertürlü bunalıma çare olarak düşünülen isimlerdir.

M.'luk onlar için bir yaşam biçimidir. Örnek alınması gereken işte bu K.'lerdir.

2) Bunlar üretmeyi ve almasını bilmelerine rağmen, daha fazlasını yapabilecek kapasitede olan K.'ler'dir;

Genellikle günlük yaşam uğraşları M.'ik hayatlarını sınırlamakta olup, ileride birinci kategoriye yükselebilirler.

3) Bunlar üretmemekle beraber, anlayış yetenekleri sayesinde, çalışmalarından yararlanırlar.

Bu K.'ler M.'luk yolunda küçük adımlarla ilerlerler.

4) Bu gruptaki K.'ler ne üretirler ne de konularımıza ilgi duyarlar.

Bunlar kültürlü, namuslu, mükemmel karakter sahibi insanlar olabilirler ama inisyatik bir yolda yürümeyi gerektirecek niteliklere sahip değildir.

Eskilerin deyimiyle temsil yetenekleri vardır ama temessül nitelikleri yoktur.

Sosyal etkinliklere katılırlar, bizlerle birlikte olmaktan zevk alırlar ancak yöntemlerimize soğuk bakarlar.

5) Bunlar sürüden ayrılmış kuzulardır.

İsimleri matrikülde kayıtlı ise de yeni K.'ler tarafından tanınmazlar.

Çok azının devamsızlığı izah edecek nedenleri olup çoğu inoperabl yani kayıp vakalardır.

Hepimiz bu listedeki yerimizi belirleyip yukarılara tırmanmak için gayret sarfetmeliyiz.

Adem GÜLER

MERAK ETTİKLERİNİZ

7 LİBERAL SAN'AT VEYA BİLİM

COOKE El yazmasında (c. 1420) Geometri ve 7 liberal bilim: (1)

".....Dünyada, ilk Yedi Liberal Bilimden tüm diğer bilimler ve meslekler doğmuştur. Bütün bilimlerin kaynağı olduğundan, Geometri bilimi üzerinde özellikle duracağız.

Yedi bilimler şunlardır:

İlki, bilimlerin temeli denilen Gramer'di. Gramer insana doğru söyleyip yazmayı öğretir.

İkincisi Belâğattır, insana anlaşılır ve doğru şekilde konuşmasını öğretir.

Üçüncüsü Diyalektiktir. Bu bilim insana doğruyu yanlıştan ayırmayı öğretir; buna halk ağzında, Sofizm San'atı da denir.

Dördüncüsü Aritmetiktir, Meslek erbabına her çeşit şeyin hesabını yapabilmeye imkânını sağlar.

Beşincisi Geometridir insana her Meslekte kullanılacak uzunluk ve ağırlık ölçülerini verir.

Altıncısı Müziktir, İnsana org, trompet, harp ve benzeri çalgıları kullanarak şarkı söyleme Mesleğini öğretir.

Yedincisi Astronomidir ve insana güneşin ve ayın ve gökyüzünde gözüken tüm diğer yıldız ve seyyarelerin izledikleri yolu gösterir.

Başta amacımız değerli Geometri Biliminin kuruluşunu incelemek olacaktır. Yukarıda sözünü ettiğimiz yedi Liberal Bilim'in herbiri özgür bir bilim dalını oluşturuyorsa da, bir tek bilim sayesinde var olabilmektedirler, o da Geometri'dir. Ve Geometri "dünyanın ölçüsü" demektir. Geometri Yunanca dünya (toprak) anlamına gelen "Geo" ile ölçü anlamına gelen "metron" kelimelerinden türetilmiştir. Böylece ortaya çıkan Geometri terimi "dünyanın ölçüsü" anlamına gelir.

(1) Cooke MS, Celil Layiktez, Mimar Sinan Sayı: 81

Tüm Bilimlerin Geometri Bilimi sayesinde var olduklarını söylememe şaşmayın, zira insan elinden çıkma hiçbir san'at eseri veya el işi yoktur ki Geometri kullanılmadan yapılabilsin. İnsan, eliyle çalışsa dahi, bir tür aletle çalışmış olur, ve dünyevi alet ve malzemelerin hepsi topraktan gelir ve toprağa dönecektir. Ve hiçbir avadanlık, yani çalışılacak alet yoktur ki az yada çok bir orantıya sahip olmasın; ve oranı ölçüdür; ve alet topraktır (dünyadır) ve Geometri dünyanın ölçüsü olarak tarif edilmiştir. Bu nedenle ve dünyadaki tüm insanlar ellerinin emeğiyle yaşadıklarından, insanlığın Geometri ile yaşadığını iddia edebiliriz... .. Dünyada mevcut tüm meslekler arasında en ünlüsü Masonluktur; ve bu Bilimin önemli kısmı Geometridir...."

Bazı yazarlara göre 7 San'at Orta çağlar üniversitesi mezuniyet derecelendirilmelerinde ikiye bölünmüştü. Başo (Olgunluk) derecesi için Mantık, Gramer ve Belâgat "trivium" konularını, Doktorluk derecesi için de Aritmetik, Astronomi, Geometri ve Müzik "quadrivium" konularını almak gerekiyordu.

SAN'ATLARI İFADE EDEN SEMBOLLER:

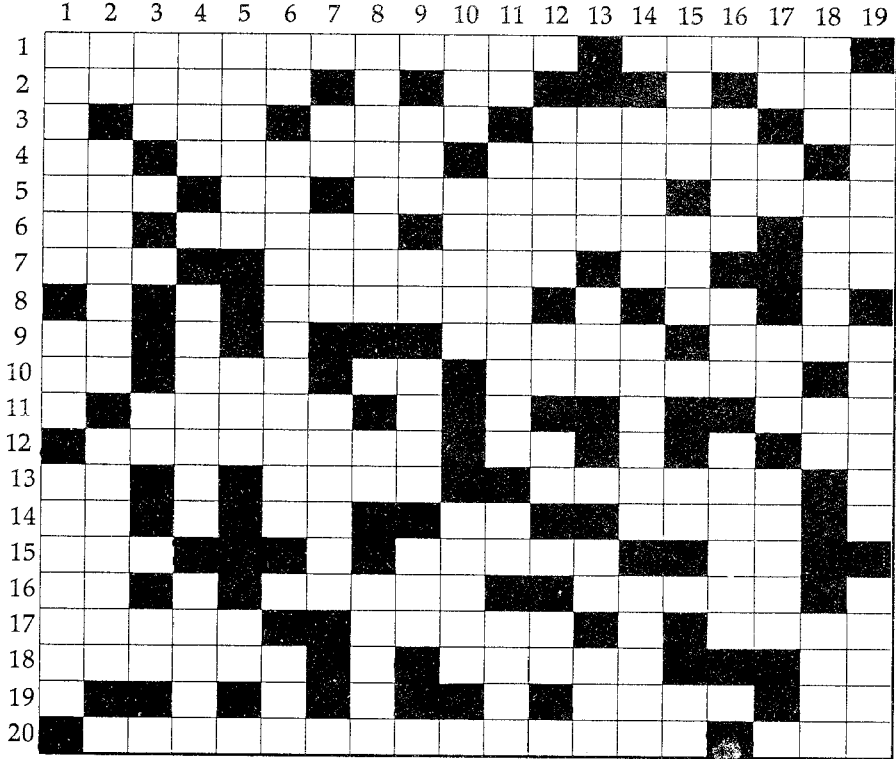
13. y.y. da Vincent de Gervais'ye göre, arada sayıları artmış olan san'atları ellerinde değişik sem bolleri tutan veya belli hareketler yapan genç kızlar temsil ediyordu. Gramer'in elinde kitap, Diyalektik'in elinde yılan ya da akrep, Geometri'nin elinde pergel, Aritmetik'in elinde hesap tahtası, Astronomi'nin elinde yıldızları ölçen bir alet, Felsefe'nin bir elinde âsa diğerinde kitap vardı; Belâgat eliyle hâtip işareti yapıyordu ve Müzik oturduğu yerden çanlara vuruyordu.

NEDEN 7 LİBERAL SAN'AT VE/VEYA BİLİM?

1723 Anayasasının 3.cü sayfasının dipnotunda, Anderson isimleri kazanmış Liberal Bilimler.... tabirini kullanırken, 1738 Anayasasının 4. cü sayfasında, Tufan'dan sonra Nuh Peygamber ve 3 oğlunun, San'at ve bilimlerin bilgisini saklamış olduklarını ifade eder. 7 sayısına atıf yoktur ve 1738 baskısında "liberal" sıfatı kullanılmamıştır. 18. y.y. dilinde "liberal" kelimesinin anlamı "hür" olarak tanımlanabilir. Anderson'un yazdığı zamanda San'atlar kilisenin kontrolünde olmadıklarından liberal, yani hür sayılırlardı, oysa Bilimler özgürlüklerine yeni kavuşuyorlardı. Anderson'un ilk Anayasasının zamanında (1723) üniversitelerde okutulan başlıca konular: Yabancı diller, Edebiyat, Şiir, Fizik, Geometri, Aritmetik, Müzik, Kimya, Astronomi, Anatomi Fizyoloji, Teoloji, Ahlâk, Felsefe, Medeni Kanun, ve Tarih olup, özellikle Katolik ülkelerde, Engizisyon devrinin üniversite tedrisatı üzerinde var olan baskısı, yeni başlayan Aydınlık Çağında, yerini özgürlüğe bırakıyordu.

HEDİYELİ BULMACA

Bulmacayı doğru çözen ilk 100 Kardeşimize birer kitap hediye edilecektir. Bulmacanın çözümü gelecek sayımızda yayınlanacaktır.

SOLDAN SAĞA:

- 1- İst.Va. L. adı - Ank.Va.L. adı
- 2- Ank.Va.L. adı - Beyaz - Şan, ün
- 3- Bir uzunluk ölçüsü - Eski bir Türk boyu - Vakit - Bir nota
- 4- Beddua - İngilizce Bay - İst.Va.L. adı
- 5- Damarlarda ki sıvı - Su - Bursa'da L. adı - İstanbul'da semt
- 6- Beyaz - Hayır çeşmesi - Bir Kıta - Müzikte durak işareti
- 7- Ruh - Sancaktar - Soru eki - Maçlarda 3 kez yinelenen ünlem
- 8- Bir kürk hayvanı - THY'larının uçuş simgesi
- 9- Mısır tanrısı - Düzen - İst.Va.L. adı

- 10- Köpek - Basınç birimi - Bir nota - İst.Va.L. adı
- 11- Masonik çalışmaların yapıldığı bir il - Çevre bakanlığınca korunmaya alınmış bölge
- 12- İst.Va.L. adı - Tavlada bir sayı - Lütesyumun simgesi
- 13- Perunun plaka işareti - Üs.Muh.'in oturduğu yön - Masonların birbirlerine göre durumu
- 14- Vilayet - Kovuk - Bir nota - Kez
- 15- H.Bogart'ın Kazablanka filmindeki adı - Umman - Kapının ünsüzleri
- 16- Yemek - Ank.Va.L. adı - İst.Va.L. adı
- 17- Mesleğimizi icra eden kişilerin mesleki ismi - Ank.Va.L. adı - İkinci
- 18- Yapım işleri - İst.Va.L. adı - Basit şekerlerin ortak adı
- 19- Bitkilerle bezenmiş dinlenme ve gezinti yeri - Mısır tanrısı
- 20- Ank.Va.L. adı

YUKARIDAN AŞAĞI:

- 1- İst.Va.L. adı - Masonik kuralların uygulama çeşitlerine verilen isim - İst.Va.L. adı
- 2- Yakınma ünlemi - İst.Va.L. adı - İst.Va.L. adı
- 3- Alanya'da denize dökülen çay - Tersî Sümer tanrısı - Su
- 4- İtidal - İst.Va.L. adı - Hilafî hakikat
- 5- Sözcük - Bütün - Radyumun simgesi
- 6- Bir akademik ünvan - İst.Va.L. adı - Bir cins perdelik
- 7- Beygir - Bir bağlaç - Ank.Va.L. adı
- 8- İst.Va.L. adı - Ünlü bir oto markası - Mecmua
- 9- Bir ırk adı - Uygunsuzlar filminin aktrisi - Kemiklerin içindeki madde - Masallardaki korkunç yaratık
- 10- Çoğul eki - Bir orman ağacı - Bir kadın adı
- 11- Beyaz - İst.Va.L. adı - Küçük mağara - Bir organik solvent
- 12- Utku - Güney Afrika'nın plaka işareti - İlave - Hollanda'nın plaka işareti
- 13- Abdullah "Menderes hükümetlerinde bakanlık yapmış siyaset adamı - Kısaca Ziraat Bankası - Konya da baraj
- 14- Karşı tarafı yücelten bir hitap şekli - Edith Piaf'ın ünlü şarkısı - Ensar sözcüğünün bir söyleniş biçimi
- 15- Bir ay adı - Uğur, Baht, Mutluluk - Türkiye de bir gurup ressamın ortak gurup adı - Rıza'nın ilk hecesi
- 16- Sarhoş bağırması - Tamamen ateş olmuş kömür - İst.Va.L. adı
- 17- Öğütülmüş tahıl - Uzaklık anlatır - Fransa'da şehir - Başlık
- 18- Omuz örtüsü - Yasal - Vilayet - Bir İngiliz soyluluk ünvanı
- 19- İzm.Va.L. adı - Masonik çalışmaları belirleyen kurallar - İst.Va.L. adı

Masonların Dünyasında Bir Gezinti

YURT İÇİNDEN HABERLER

BÜYÜK HATİP RAPORU

Aziz Kardeşlerim,

Yakında yeni bir takvim yılına daha gireceğiz. Muhterem Locaların yeni yılda fikrî çalışmalarını için sizlere şu öneride bulunuyorum:

"Masonluktan aldıklarımızı, dışarıda karanlıkta kalmış kişilere aktaralım. Onlara, insan kişiliğine ve ilme saygıyı; bütün insanların iyiliğine çalışmayı; kişinin hürriyetini ve ahlâkî sorumluluğunu; insanların hak ve görev eşitliğini"

öğretelim.

Evrenin Ulu Mimarı'nın sizlere yardımcı olmasını, Kardeşlik sevgisinin her yana yayılmasını diliyorum Kardeşlerim.

Hepinizi sevgi ve saygıyla kucaklıyorum.

Reşit ATA
Büyük Hatip

* * *

ATAYOLU MUH. L.SI'NİN AÇILIŞINDA DÖRT BÜYÜK ÜSTADIMIZ BİR ARAYA GELDİ

25 Ekim 1995 günü 125 Numaralı ATAYOLU Muh. L.sı'nın açılışında ilk defa dört Büyük Üstat birlikte bulunmuşlardır. *Bu toplantıya ait resimleri arka kapak içinde sunuyoruz.*

* * *

BURS PROGRAMI

Gazetelerde ilân yoluyla yayımlanan burs programımıza İstanbul'dan 1350, Ankara'dan 1000 ve İzmir'den 500'ün üzerinde müracaat olmuştur. Kasım ayı içinde yazılı müracaatlar değerlendirilecek ve akabinde yer alacak sözlü mülakatla burs verilebilecek gençlerin listesi tespit edilecek. Büyük Locamız, eski programına ilâveten 50 genç üstlenecek.

**1 MAYIS 1995 TARİH ve 1995/654 SAYILI
TAMİME İSTİNADEN YENİ BURS
VERMEYİ TAAHHÜT EDEN LOCA-
LAR:**

*(27 Kasım 1995 itibarıyla, toplam 68 öğrenci)
İSTANBUL VADİSİ (66 Öğrenci)*

Loca Nosu	Loca Adı	Öğrenci Sayısı
--------------	-------------	-------------------

107	Kadıköy Muh. L.	3
055	İrem Muh. L.	5
121	Tesviye Muh. L.	1
033	Hümanitas Muh. L.	1
120	Granit Muh. L.	1
001	İdeal Muh. L.	10+1 (İdeal'den Bir K.)
044	Hisar Muh. L.	2
089	Tanyeri Muh. L.	2
032	Şevkat Muh. L.	2
054	Başak Muh. L.	3 (Fadıl Güvenç K.)
049	Üçışık Muh. L.	5
118	Doruk Muh. L.	5
058	Piramit Muh. L.	10
085	Gönye Muh. L.	1
028	Erenler Muh. L.	12
075	Anadolu Muh. L.	2

ANKARA VADİSİ

Başkent Muh. L.	2
-----------------	---

İZMİR VADİSİ

042 Ephesus Muh. L.	2
---------------------	---

**BÜ. L.NİN ÖNCEKİ KAMPANYASIN-
DAN KALAN KURSİYER ÖĞRENCİ-
LER : (Toplam 56 Öğrenci)**

BÜ. L. (23 Öğrenci)	Öğrenci Sayısı
81 Boğaziçi Muh. L.	2
80 Akıl ve Hikmet Muh. L.	1
06 Kardeşlik Muh. L.	7
20 Fazilet Muh. L.	8
92 Marmara Muh. L.	3
995 Türkay (Almanya) Muh. L.	10
2 ayrı Kardeş	2

**BÜ. L.NİN BURS PROGRAMI DIŞIN-
DA BURS VEREN LOCALAR:**

*(Toplam 110 Öğrenci)
İSTANBUL (73 Öğrenci)*

03 Ülkü Muh. L.	1
-----------------	---

Loca Nosu	Loca Adı	Öğrenci Sayısı
--------------	-------------	-------------------

04	Kardeşlik Muh. L.	7
05	Hürriyet Muh. L.	1
19	Ahenk Muh. L.	4
28	Erenler Muh. L.	2
29	Delta Muh. L.	1
31	Ülke Muh. L.	9
35	Freedom Muh. L.	10
37	Devrim Muh. L.	6
44	Hisar Muh. L.	3
58	Piramit Muh. L.	1
60	Nilüfe Muh. L.	1
74	Meşale Muh. L.	1
77	Sezgi Muh. L.	13
80	Akıl ve Hikmet Muh. L.	1
81	Boğaziçi Muh. L.	2
85	Gönye Muh. L.	1
90	Sadakat Muh. L.	3
92	Marmara Muh. L.	3
93	Sabah Gün Muh. L.	2
94	Dostluk Muh. L.	1
112	Ülküm Muh. L.	2

ANKARA (20 Öğrenci)

22	Dikmen Muh. L.	3
36	Çankaya Muh. L.	1
39	Üçgül Muh. L.	1
45	Ahiler Muh. L.	3
50	Gönül Mimarları Muh. L.	1
56	Ankara Muh. L.	1
59	Yunus Emre Muh. L.	1
63	İlke Muh. L.	1
64	Atanur Muh. L.	2
70	Denge Muh. L.	3
83	Üçnur Muh. L.	2
104	Ekin Muh. L.	1

İZMİR (12 Öğrenci)

01	İzmir Muh. L.	1
03	Nur Muh. L.	5
25	İrfan Muh. L.	1
26	Ümit Muh. L.	2
72	Başarı Muh. L.	2
78	Üçsütun Muh. L.	1

Her Loca üstlendiği öğrencilerin her biri için ayda yaklaşık 50 DM ödemeyi kabul ediyor. Locaların görevi bununla bitmeyip, öğrencilere birer ağabey / abla tahsis etmeleri ve böylece öğrencinin olabilecek özel problemlerine, dirsek temasında, eğilebilmeli. Burs komitemiz, doktor Kardeşlerimizin yardımıyla, bu öğrencilerin sağlıklı ilgili sorunlarını çözmeyi planlamaktadır.

Yukarıda isimleri geçen Localara ve envarlarına teşekkür ederiz. Öğrenci üstlenmek üzere müracaatlar açıktır, Locaların ve münferiden Kardeşlerimizin bu konuda gayretlerini bekliyoruz.

ANAYASA MAHKEMESİ BAŞKANI

Sn. YEKTA GÜNGÖR ÖZDEN'İN KONFERANSI

10 Kasım 1995 Cuma günü Anayasa Mahkemesi Başkanı Sn. YEKTA GÜNGÖR ÖZDEN Ankara Va. evimizde "Atatürk Türkiye'si'nin Dünü ve Bugünü" başlıklı bir konferans verdi. Bu konferansın özet metnini gelecek Sayımızda yayımlamaya çalışacağız.

Anayasa Mahkemesi Başkanı Yekta Güngör ÖZDEN, Bü. Üs. En. Muh. Can ARPAÇ

İSTANBUL LOKAL KOMİTESİNDEN

• GAZETE BAĞIŞI :

Kardeşlerin işyerleri ile evlerinde okudukları gazeteleri Dernek binamıza getirdikleri takdirde SEKA bunları kilosu 5000 TL dan almaya hazır. Tüm Kar-

deşlerimizin bu çağrıya uyacaklarını varsayarsak, ayda yaklaşık 200.000.000 TL (yanlış okumadınız, ikiyüz milyon) lık bir gelir temin edilebilecektir. Yalnızca 471 Kardeşimiz günde 3 gazeteyi toplayarak getirirlerse, 10.000 Kg. gazete, yani 50.000.000.- TL aylık gelirimiz olabilecektir.

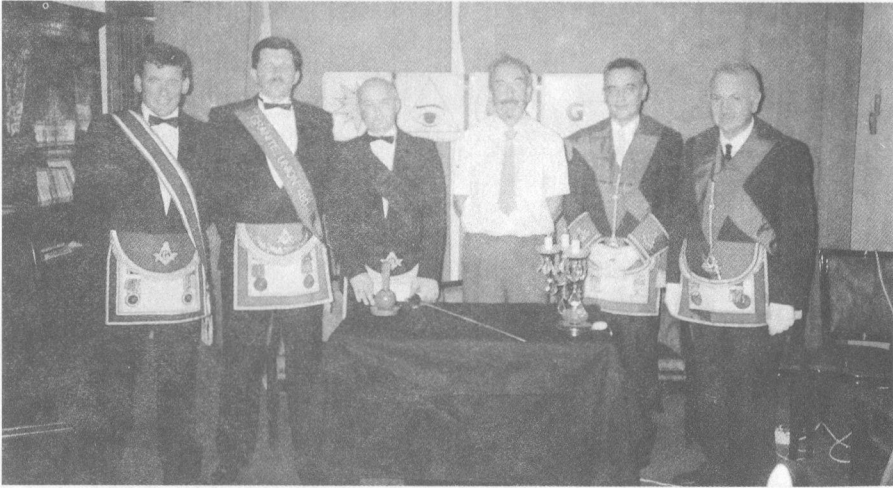
• **LOKANTA HİZMETLERİ :**

Nuru Ziya Sokağındaki her 3 mutfağın temizliğinin "Deça" temizlik firmasına müstecir tarafından ihale edilmesi sağlandı. 1 Kasım 1995 tarihinden itibaren mutfaklarımızın hijyen şartlarından hiçbir kuşku duymadan yemek yiyebileceğiz.

İSKOÇYA'DAN BAZI K.ler BODRUM LOCASI'NI ZİYARET ETTİ:

8 Temmuz 1995 tarihinde Bodrum L.nı İskoçyadan bazı K.ler. ziyaret etti. Türkiye'ye tatile gelirken o tarihlerde çalışan Loca olduğunu Sime K. den öğrendikten sonra L. envarı ile temasa geçtiler ve Flora Otelinde bir ara-

ya geldiler. Locaya verilmek üzere bir plaket hazırlamak istediklerini bildirdiler ve bunun için yardım istediler. İzmir'deki K.ler. bu isteği yerine getirdiler ve plaket gününde yerine ulaştı. Kendi regalyeleriyle toplantıya katı-

Soldan Sağa:

William Kirkpatrick-Lodge Rosyth No. 1159 Dunfermline İskoçya, George Kirkpatrick-Lodge Granite Union No 480 Dalbeattie İskoçya, Graham Wallace-Lodge Caledonian No 238 Annan, Büt. Üs. En. Muh. Can Arpaç, Üst. Muh. I. Bolar İren, Pek Muh. Yüksel Kazmirci

diler ve plaket gününde yerine ulaştı. Kendi regalyeleriyle toplantıya katılan misafir K.ler kardeş sofrasında olumlu duygularını dile getirdiler.

Bilahare bir K.'in verdiği garden

party'e hemşirelerle birlikte katıldılar. Hafta sonu İtalyan restoran da hemşireler birlikte yemeğe de katılan ziyaretçi KK. lerimiz gösterilen yakınlığa teşekkür ettiler ve Bodrumlu K.leri kendi çalışmalarına davet ettiler.

CUMHURBAŞKANLIĞI ÜSTÜN BAŞARI ÖDÜLÜ VE BURHAN DOĞANÇAY K.'İN SERGİSİ

Burhan Doğançay K. ve Refik KUTLUER K.'in eşi Flüt Sanatçısı Şefika KUTLUER hemşire Cumhurbaşkanlığı Üstün başarı ödülüne layık görülmüşlerdir. Şefika KUTLUER hemşiremizi ve Burhan DOĞANÇAY K'imizi kutluyoruz.

Burhan DOĞANÇAY K.'in eserleri Ankara'da 10 Kasım - 6 Aralık 1995 ve İstanbul'da 17 Kasım - 13 Aralık 1995 tarihleri arasında Galeri Nev'de Sergilenecektir

* * *

Bü. II Tör. Üs. Pek Muh. Adem GÜLER K.'in profesörlük tezinin kabul edildiğini öğrenmiş bulunuyoruz. Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi Ana Bilim Dalında **Prof. Dr. Adem GÜLER K.**i kutluoyer başarılarının devamını diliyoruz.

YURT DIŞINDAN HABERLER

AVRUPA BÜYÜK SEKRETERLER TOPLANTISI, LA HEY, 6-7 EKİM 1995

Alfabetik sırayla katılan 18 ülke: Almanya, Avusturya, Belçika, Danimarka, Fransa, Çek Cumhuriyeti, Finlandiya, Hollanda, İngiltere, İrlanda, İskoçya, İspanya, İsviçre, Lüksenburg, Macaristan, Norveç, Portekiz (gözetimci sıfatıyla) ve Türkiye. İsveç ve İzlanda mazeret bildirdi.

Daha önce ilân edilen program çerçevesinde, geliş günü olan 6 Ekim saat 18.00'de Büyük Üstat bizleri kaldığımız otelde yemeğe davet etti.

7 Ekim sabahı 9.00 - 13.00 arası Büyük Sekreterler istişari toplantısından sonra, Loca binasının lokantasında yemek yedik ve Türkiye Büyük Elçiliğine bitişik olan Masonik müze ve kütüphaneyi gezdik.

Halka açık olması nedeniyle La Hey kenti belediyesinin finanse ettiği müze ve kütüphanede 80.000.000 adet kitap bulunuyor. Teşhir edilen objelerin birkaç katı da klimatize edilmiş

özel bir depoda tasnif edilmiş olarak muhafaza ediliyor. Bu sayede obje sergilerini zaman zaman değiştirebiliyor veya La Hey dışında sergileme imkânı kazanılıyor; örneğin, Viyana ve Bayreuth'de açılan Masonik sergilere katılmışlar.

80.000.000 kitabın ilginç bir öyküsü var. İkinci Dünya savaşı esnasında Almanlar Hollandayı işgal edince, Yahudi - Mason komplosu ile ilgili Nazi propagandasını destekleyecek malzeme bulunabilmesi ümidiyle kitaplar, bazı işgal ettikleri ülkelerde yaptıkları gibi, yakılmamış, toplu olarak Almanya götürülmüş. Amerikalılar Berlin'e girince bir yer altı tüneline saklanmakta olan bu kitap koleksiyonunu bulmuşlar ve Hollanda'ya iade etmişler. Bu arada, ne yazık ki, Müzede teşhir edilen binlerce obje kaybolmuş.

Aynı akşam 13 km. mesafede Leyden kentinde Büyük Sekreterin locasında Hollanda Ritinde bir Yükseliş törenine şahit olduk. Ritüel ve mâbedin tezyinatı alıştığımızdan çok

Hollanda Bū. L. Müze ve Kütüphane binası (La Hey)

farklı olmakla beraber sonuçta aynı! Ziyaret ederek bu farklılıkları görmek ve yaşamak ufkumuzu genişletiyor ve zenginleştiriyor. Yükseliş töreninin başlarında aday sütunlara sırtı dönük olarak duruyordu. Adayın, acemilikten gelen doğal tereddüt ve beceriksizlikleri vardı. Ancak ayağa kalktıktan sonra yüzünü görebildik: Büyük Sekreter Cornelius J. Hagen'in kendisiydi.

Merasimi bir agap tamamladı, ertesi gün herkes memleketine döndü.

NEW MEXICO (HAYAT ARMAĞANI)

ABD'nin New Mexico Eyaleti Büyük Locası insanlığın hizmetinde parasal yatırım istemeyen organ Bağışlama Hayat Armağanı projesini geliştirdiler. Ölümünde organlarının tümünü bağışlayan bir kişi en çok 75 insana yardımcı olabilir. Kardeşlere bu konuda dağıtılan broşürde aşağıdaki soru ve cevaplar da var:

• **Kim organ ve doku bağışında bulunabilir?** Herkes.

• **Hangi organ ve dokular bağışlanabilir?** Kalp, böbrekler, pankreas, akciğerler, karaciğer, bağırsaklar, gözler, kemikler, tandonlar ve kalp kapakçıkları.

• **Bağlı olduğum dinin ilkeleri organ bağışına karşı olabilir mi?** Organ bağışı muhtaç olana yardım olarak telâkki edildiğinde tüm dinsel kurumların onayını alır.

• **Organ bağışlamak vücudumu şekilsiz yapar, cenazenin açık tabutta kaldırılmasını, engellebilir mi?**

Organ ve doku bağışının yapıldığı cenazenin görüntüsünde belli olmaz, kefenin açılmasını da engellemez.

• **Organ bağışında bulunmuş olmam, zamanı geldiğinde aileme bir maddi külfet yükler mi?** Organ bağışı ile ilgili aileye yüklenecek bir masraf yoktur.

• **Organ ve dokularına ne olacak?** Kan grubu ve diğer tıbbi uyum kaidelerine göre seçilecek hastalara organ ve dokularınız nakledilecektir.

• **Organ ve doku bağışında bulunma arzumu oto ehliyetime, vasiyetnameme veya bağış kartına yazmam yeterli midir?** Hayır. Bu kararınızı ailenizle de paylaşmış olmanız gerekir.

AVUSTURYA

Avusturya Büyük Locasının yayını Blaue Blätter'in her sayısında Masonik tablolar yayımlanır. Bu defa, 239 numaralı Ekim 1995 sayısında Pek Muh. Bülent Çetinor Kardeşimizin Nur-u Ziya Sokağı tablosunu renkli olarak bastılar.

AMERİKA

1994 yılında Kuzey Amerika ile ilgili istatistikler:

(Yeni intizam kazanmış Prince Hall Masonluğunun rakamları bu istatistiğe dahil değildir)

A.B.D. muntazam Mason sayısı: 2.293.949

Canada muntazam Mason sayısı: 137.954

FRANSA GRAND ORIENT'INDA İHTİLÂL:

Politika yapmanın serbest olduğu hatta teşvik edildiği Grand Orient'in geleneksel çizgisi Sosyalist Partiyi desteklemektir. Büyük Üstat Patrick Kessel, Sosyalist Parti adayına karşı Chirac'ı destekleyince, 6 Eylül 1995 tarihli Konvanda geleneğe göre yeniden seçilmesi gerekirken yerine Christian Hervé seçilince, 5 gün süren Konvan iyice karıştı, Büyük Kurul olduğu gibi görevden alındı, delegeler yumruk yumruğa kavga ettiler, yeni seçilen Büyük Üstat istifa etti, sonuçta Büyük Üstadını seçemeyen Konvan, 4 ay sonra seçimin yenilenmesi şartı ile ve yalnız güncel icraatı yürütecek geçici bir Büyük Kurula görev vererek dağıldı ve bu arada tüm dış ilişkiler donduruldu.

Fransanın başlıca günlük ve haftalık gazete ve dergileri ile TV olayı tüm detayları ile yansıttı.

NEW YORK BÜYÜK LOCASININ BURS PROGRAMI:

(Empire State Mason'un Son Bahar sayısından)

Yılda 5000 \$ olan burs yardımına hak kazanabilmek için, öğrenci:

1. Muntazam bir Masonun veya vefat etmiş bir Masonun çocuğu olması,

2. Öğrencilik durumunu ispatlayabilmeli,

3. Lider vasfına sahip olmalı,

4. Not ortalaması 3.25'in üzerinde olmalı,

5. Cemaat işlerinde çalışmış olması,

6. Okulundan resmî bir "iyi öğrenci belgesi"ni temin edebilmeli,

7. 3 adet tavsiye mektubu getirmeli,

Başarılarını, eğitim hedeflerini, meslek seçme nedenlerini ve neden bursa hak kazandığına inandığını ifade eden 200 - 300 kelimelik bir rapor yazmalı.

NEW YORK BÜYÜK LOCASINDA 1995 6 AYLIK KARDEŞLİK FONUNUN HARCANMA ŞEKLİ: (Empire State Mason, Son Bahar 1995)

Büyük Üstadın harcamaları:	541.172,15 \$
Masonik Tıbbi Araştırmalar Laboratuvarı	461.970,93 \$
Utica Yaşlılar Evi:	218.248,88 \$
Robert R. Livingston Kütüphanesi ve Müzesi:	28.002,18 \$
Eski Harp Muharipleri Programı:	42.346,31 \$
Masonik Gençlik Vakfı:	29.177,92 \$
Çocuk Eğitim Programı:	9.882,66 \$
Uyuşturucu ve Alkolizmle Mücadele Programı:	23.504,63 \$
Masonik Yardım Fonu:	11.692,83 \$
Tappan'da George Washington'un Türbesi:	2.152,00 \$
TOPLAM	1.368.150,49 \$

AVUSTRALYA ANIMSIYOR

15 Ağustos 1945 günü Japonlar teslim olmuşlardı. Aynı gün, Avustralya Başbakanı Chifley, tüm millete bir radyo anonsunda "*Vatandaşlarım, harp bitmiştir. Japon Hükümeti Müttefik Devletlerin teslim olma şartlarını kabul etmiştir ve şimdi çarpışmalar duracaktır. Şu anda hep beraber Tanrıya niyaz edelim*" demişti.

29 Ekim Pazar günü saat 14.30'da, Ridgehaven Locası Royal Arch Şapitri "*Avustralya Anımsıyor*" başlıklı herkese açık bir konferans düzenledi.

(South Australian Freemason, 1995 İlkbahar sayısı)

OKUYUCU MEKTUBU

06 Kasım 1995

"TESVİYE" Yazı İşleri Kurulu Başkanlığına İSTANBUL

Yaklaşan erken Genel Seçim öncesinde Halkımız, seçimini artık daha dikkatli ve bilinçli yapmak zorundadır. Bilinmelidir ki "Yaşadıkça sahip olamayacağımız bir tek şey vardır: Geçen zaman."

Duyarsız davranışlarımızın, çözüm üretemediğimiz şikâyetlerimizin bedelini unutmayalım ki bizler ödemeyeceğiz. Tamamını çocuklarımız ve torunlarımız ödeyecekler.

Değerli Kardeşlerimin dikkatini bir kez daha bu konuya çekiyor, karanlığa mahkûm edilmek istenen Cumhuriyetimiz'i aydınlatmak için üzerlerine düşen görevi eksiksiz yerine getirmelerini diliyorum.

«ASIRLARDAN BERİ TÜRKİYE'Yİ İDARE EDENLER ÇOK ŞEYLER DÜŞÜNmüşLERDİR; FAKAT YALNIZ BİR ŞEYİ DÜŞÜNMEMİŞLERDİR. TÜRKİYE'Yİ, BU DÜŞÜNCE SİZLİK YÜZÜNDEN TÜRK VATANININ, TÜRK MİLLETİNİN UĞRADIĞI ZARARLARI ANCAK BİR TARZDA TELAFİ EDEBİLİRİZ. İÇİNİZDE MEMLEKETİ VE MİLLETİ EN ÇOK SEVEN, AKLINA, FERÂSETİNE, VİCDÂNINA EN ÇOK GÜVENDİĞİNİZ İNSANLARI SEÇİNİZ. ANCAK BU SAYEDE MECLİS SİZİN ARZULARINIZI İFÂYA, LÂYIK OLDUĞUNUZ MUTLULUĞU TEMİN KUDRETİNE SAHİP OLACAKTIR. Mustafa Kemâl ATATÜRK»

Kardeşçe sevgi ve saygılarımla

06.11.1995
Erdem Özkan

	BOSTON	PARİS	BODRUM	CAMBRIDGE	MELBOURNE	1997	1999	2000	2001	2003	ŞUBAT	MART	MAYIS	EKİM	ARALIK
DARWIN															
EINSTEIN															
KOPERNİK															
HAWKING															
BOHR															
ŞUBAT															
MART															
MAYIS															
EKİM															
ARALIK															
1997															
1999															
2000															
2001															
2003															

LOCA	ŞEHİR	YIL	AY

18. Yüzyılda, aydınlama yörüngesine oturtulmak istenirken tutturulamayıp daha alt inanç - felsefe kuşağında yörüngeye giren spekülâtif masonluğun, gelecekteki spekülâtif dönem sonrası evresi ve kurgusunda büyük bir yükselişle BİLİM - felsefe yörüngesine girerek tüm insanlığın yol açıcısı durumuna gelmesini uman kardeşler, şimdiden yeni kuracakları localara insanlığa bilim yolunu açan temel taşların adlarını vereceklerdi.

Şimdi lütfen, bu localardan beş tanesinin hangi yılın hangi ayında, Dünyanın hangi şehrinde kurulacağını bulabilir misiniz?

- 1 - Ne Darwin ne Kopernik locası okyanus aşırı ülkelerde kurulmayacak; beş loca arasında ilk kurulan değil, ama yılın ilk yarısında kurulan localar olacaklar.
- 2 - İlk loca yılın son ayında, kıta Avrupasının en ünlü şehrinde kurulacak.
- 3 - Bodrumdaki locanın kuruluşu, Hawking ve Bohr localarının aksine 21. yüzyıla kalmayacak.
- 4 - Son Loca Şubatta kurulacak ve adı Kopernik ya da Bohr olmayacak
- 5 - Melbourne'da kurulacak Loca Ekim 2001'de çalışmaya başlayacak ve adı Bohr ya da Einstein olmayacak.
- 6 - Yeni yüzyılın ilk locası Martta kurulacak.

ON SEKİZİNCİ SAYIDAKİ BULMACANIN CEVABI			
LOCA	TOPLAM ÖĞRENCİ	KIZ ÖĞRENCİ	DİĞER KATKI
ENGİNLİK	12	5	KONSER
KURAM	7	4	LOKAL
ARİSTO	17	7	TYATRO
AYDINLIK	14	10	GAZİ
GÖKADA	11	2	DİL KURSU

SYNOPSIS

TESVİYE, November 1995, Nr. 19.

Cover: Atatürk's portrait. Caption: "In spite of everything we certainly are moving towards light."

Inside front cover: Brethren visiting Atatürk's mausoleum.

P.2: From the Editor:

- Discussion panel at Ankara on the occasion of the 72th anniversary of our Republic.

- About our scholarship program.

P.3: Panel: Atatürk, Society and Art.

P.6: Atatürk, Culture, Art and Music (Full text of panelist Bro. Ecdar Akışık, actor).

P.11: Atatürk's words after the treaty of Lausanne.

P. 12: The past and future of Freemasonry have their roots in knowledge.

P.17: Elections and Freemasons' morality.

P.20: From old Masonic magazines.

P.22: Animal superstitions

P.25: 5 categories of brethren in lodges: the locomotives; those who don't have enough time to deploy their full capacities; unproductive good listeners; those who don't produce and don't listen; those who have left the flock but still pay their dues and figure on the lists.

P.26: The things you are curious about: The 7 Arts and/or Sciences.

P.28: Masonic cross words. Books will be offered to the first 100 Breth. with the right answers.

P.30: - Grand Orator's report.

- Consecration of Lodge Atayolu No. 125

- Scholarships and relative lists.

P.32: The President of the High Court gave us a conference on "The Past and Present of Atatürk's Turkey". On the picture: The President of the High Court together with our Grand Master observing one moment of silence in memoriam.

P.33: Scottish Brethren visiting our Bodrum Lodge in the Mediterranean city of Bodrum. (This lodge continuous to labour exceptionally during the summer recess).

P.34: Grand Secretaries' Meeting in the Hague. The Library and Museum.

P.35: - Organ donation program in New Mexico.

- Austria: "Blaue Blätter" reproduces painting by Bro. Bülent Çetinor.

P.36: - Statistics in the U.S.A. and Canada.

- Trouble in the Grand Orient (France), resulting from politics in Lodges?

- Scholarship program in New York.

- 6 Months of charity fund management in New York.

P.37: - Australia remembers the end of the War.

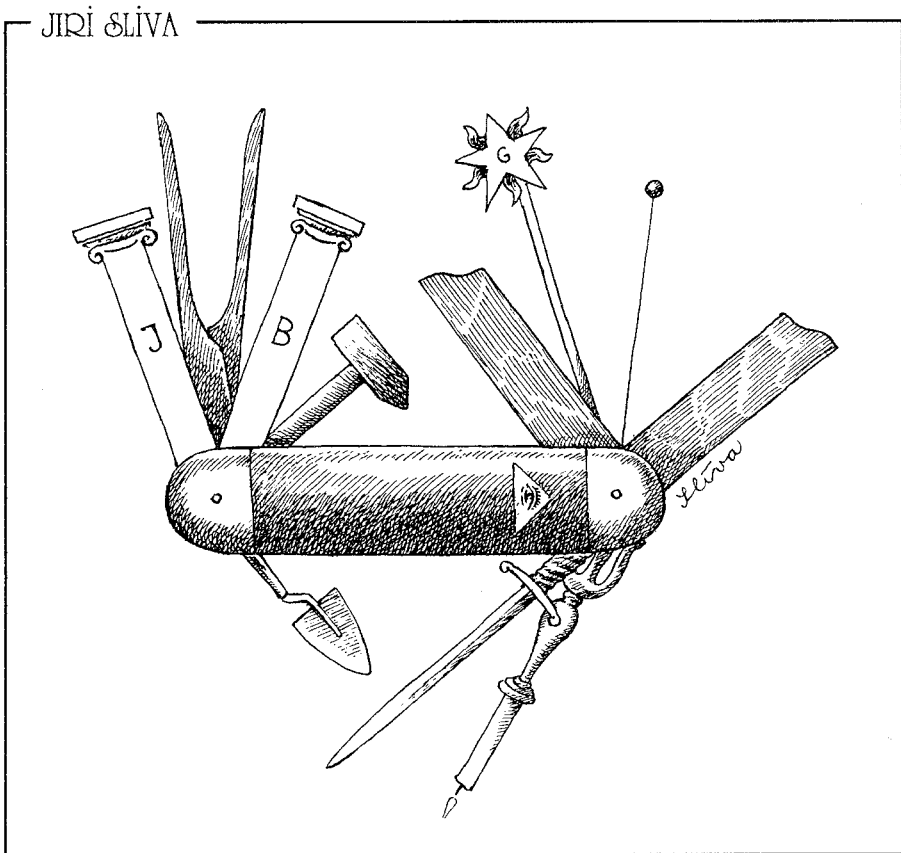
- Letter to the Editor.

Inside Back Page:

- 4 Grand Masters seating together at the consecration of Lodge Atayolu.

- W.M. of the same lodge offering a portrait of Atatürk (the one on the cover) to the Grand Master.

* * *

**ATAYOLU MUH. L.SI'NİN AÇILIŞINDA
DÖRT BÜYÜK ÜSTADIMIZ BİRARAYA GELDİ**

*Ön. Bü. Üs. En Muh. Necdet Egeran, Cavit Yenicioğlu ve
Suha Aksoy K.ler ile Bü. Üs. En Muh. Can Arpaç K.,
Tahsis Üs. Muh.i Pek Muh. Tunç Timurkan K.*

*ATAYOLU Muh. L.nin açılış yemeğinde Üs. Muh. Metin Ertem K.,
Bü. Üs. En Muh. Can Arpaç K.'e kapakta kullandığımız
Atatürk tablosunu takdim ederken.*

Fotoğraflar: ŞADAN ERSOY K.

